Контрольный экземпляр

Массе а мехкий пролетареш, вIашагIкхета!

СЕРДАЛО

СОВЕТСКИ СОЮЗА КОММУНИСТИЧЕСКИ ПАРТЕ НОХЧ-ГIАЛГIАЙ ОБКОМА, НОХЧ-ГIАЛГIАЙ АССР ЛАКХЕХЬАРЧА СОВЕТЕИ МИНИСТРИЙ СОВЕТЕИ ОРГАН

«СВЕТ» Орган Чечено-Ингушского обкома КПСС, Верховного Совета и Совета Министров ЧИАССР

Газет арадувла 1923 шера дениз ★ ШИНАРА, 30 АВГУСТ, 1988 ШУ. ★ № 104 (7607). ★ Мах 3 кеп.

Яхьа дневник

ЛаьрхIар кхоачашду

ШиттталагIча пятилетка кхоалагIча шера цхьоалагIча январе дениз самофинансированеи йиззача хозрасчетеи кердача системагIа къахьега болабеннача «Старогрознефть» НГДУ мехкдаьттахоша доккхий социалистически декхараш тIаийцар шера план ханал хьалха кхоачашъяра. Шерра социалистически яхь а йоаржаяь бизза пайда ийбу цар шоай таронехи кхоачамехи. Цудухьа цхьа бутт дIабахнийтабац цар шоаш тIанийца социалистически декхараш дикка тIеххкхоачаш ца деш. Дерригача технико - экономически хьокхамий бархI бетта план кхоачашъярах ханал хьалха рапорт деннад «Старогрознефть» НГДУ коллективо. Планал совгIа цо даьккхад 52 эзар тонн мехкдаьтта. ХIаьта бархI бетта заданел тIех цо маьхалъяьккхай цхьа миллиони 700 эзари сома маьха товарни продукци.

Шоай потребителашта продукци лоаттаяра договорни декхараш а толаме кхоачашдаьд мехкдаьттахоша. Къахьегама овсарле лакхъяра бархI бетта задани 23,7 процент тIеххкхоачашъяьй. Из лакхъяра чотагIа даьккхад укх шера планал совгIа мел даьккха мехкдаьтта.

Деша дай бац

Доккхийи бехктокхамеи декхараш тIаийцад пятилетка кхоалагIча шера «Чечинггражданстрой» треста гIишлонхоша, инженерно-технически болхлоша, гIулакхерча наха. Уж толаме кхоачашдара мишта къахьийгад цар дIабахача ворхI беттаО Цу юкъа даьча гIишлон-монтажни балхаша, иштта производственни хьокхамаша хьахьокхачох тIаийцача декхарех лоархIа ца барал совгIа, паччахьалкхен план кхоачашъяра даькъе доккхий декхараш тIадисад царна ер шу доладелча дениз. ГенподрядагIа гIишлон балхаш дара задани 95,6 процент мара кхоачашъяьяц цар. Ца деш дисад 395 эзар сома маьха гIишлон балхаш. Кхы а вогIа лел треста коллектива болх ший низаца гIишлон балхаш дара даькъе. Паччахьалкхен планах 94,9 процент мара лоархIа баьбац уж. Ший низаца цо укх шера кхоачаш ца деш диса гIишлон балхаш 436 эзар сом мах болаш да.

Иштта эсала треста коллективо болх бара керттера бахьан да гIишлонхой къахьегами царна юкъера социалистически яхьи лерттIа вIаштIехьа ца яккхар, гIишлон техникахи механизмехи во пайда ийбар, къахьегамеи исполнительскии дисциплина во хилар, иштта кхыдараш.

Даим тIехьа а юсаш, хадданза паччахьалкхен декхар тIадусаш дукха ремонтно-гIишлон управленеш я тресте. Царех я Мирзоев Бахид Юнусовича кулгалдеча Аргунски РСУ, Селимханов Асланбеки Межидов Мехьтии керте латтача Гудермесскии Ножай-Юртовскии ремонтно-гIишлон управленей коллективаш, кхыяраш.

Вай республикерча промышленни предприятешта юкъе яьржача социалистически яхье хадданза хьалха а латташ, производственни толамаш доахаш хьайоагIа «Промавтоматика» НПО Грозненски опытни завода коллектив. Уж къахьегама коталонаш йоахийтараш ба шоай хьинар кхо ца деш, производства дай шоаш лоархIаш бола болхлой. Царех цаI ва пхелагIча разряда токарь-расточник, коммунистически къахьегама ударник Дунаев Владимир Викторович. Ше болх беш волча инструментальни участке меттел ерригача заводе а эггара дикагIвола специалист лоархIаш ва из. Цудухьа из гIалат ваьнна балха тIа цо хьовзам хилийта е брак йолаш цо продукци арахийца цхьа моттиг нийсъеннаяц. Владимир Викторовича хьаяьяле, продукци тIехдика мара хила йиш яц, оал цунах предприяте кулгалхоша.

СУРТАШ ТIА: 1. Шлифовальщик Ю. Призов; 2. Токарь-расточник В. Дунаев; 3. Инженер - технолог В. Костенкон термист М. Кудашовн.

И. ПЛИЕВА сурташ.

КПСС ОБКОМЕ

КПСС обкома бюро аргIанарча заседане хьежар перестройкана идеологически Iалашо еча культурно-просветительни учрежденей хьалагIеи цар лоархIам дIахо лакхбара де дезарегIен долча дешага. Белгалдаьккхар, республика партийни, советски, профсоюзни, боахамий органаша парте XXVII съезда, XIX Ерригсоюзни партийни конференце, КПСС ЦК июльски (1988 ш.) Пленума решенеш кхоачаш а еш, культурно - просветительни учрежденей болх эргабаккхара, къахьегамхошта юкъе беча идейно - кхетам балара балха лоархIам лакхбара, перестройка актуальни декхараш къоастадара хьакъехьа гIулакхаш чакхдоахалга.

Республике культура учрежденей материально-технически база чIоагIъеш латт. Нагахьа санна, дIаяхача пятилетке хIара шера 700 клубни моттиг мара хьаеш хиннаеце, карарча пятилетке 1420 моттиг хьаю. Культурно - просветительни учрежденей дегIаяьхкача таронех, эггара хьалха, сага фактора хьинар, дукха нах перестройкана юкъеозача, дика къахьегаран салаIаран доагтIаш дола хьалаш хьадеча пайда ийбу.

Из болх эргабаккхара дола практически де дезараш белгалдир укх шера июле республикански активо. Цо хиннача культура болхлой дIадехараш кхоачаш а деш Гудермесски, Сунженски, иштта кхыча районий цхьадолча культура цIеноша, клубаша, библиотекаша шоай балха керда формаш юкъекхувл, къахьегамхой, бахача наьха хьашташи дIадехараши дикагIа теркалду.

Цунца цхьана обкома бюпросветучрежденей болх тоабара, перестройка процессана царга дукхагIа даькъа юкъе дахьийтара хьакъехьа партийни, советски органаша, НГIАССР культура министерствос геттара ледара болх белга. ДукхагIйолча культучрежденей, къаьстта Грозненски, Надтеречни, Урус - Мартановски районашкарча балхаца формализм, къаьнара формаши средстваши, шаблон я, къахьегама коллективий керттерча гIулакхашта хийра яьннай. Из деррига а ма дарра хьагучадаьлар укх шера хьувкъам чуэцаш хиннарашта гIулакх деча. Цар чакхбоаккхача балха доалдара кердача формаштеи методаштеи, цхьадолча даькъе коллективни, дезала, арендни подряда, хьувкъам чуэцача тIехдика къахьегача наьха опыта пропаганда еча моттигера материал яцар.

ЧIоагIа эсалча темпаштца кхоачашду культура учрежденеша Iан хьалашка болх бара кийчо яра гIулакх. Август бутт чакхбоалаш 60 процент культпросветучрежденеш мара Iанга кийча яцар. Шелковски, Малгобекски, иштта кхыча районашкара цхьабола кулгалхой культура учрежденешта новкъостал ца дарал совгIа, цхьацца бахьанаш а лехаш, цу е кхыча богхама балансе йолча клубех мукъабовла гIерташ ба.

БоагтIача боараме пайда ийбац йолаш йолча культпросветучрежденеех, цу даькъе Ачхой - Мартановски районерча Закан-Юрта, Гудермесски районерча Суворов - Юрта, Малгобекски районерча Инаркъе дукха ха йоацаш хьалъяьчарех а. Массаза яьсса, е сайрийна, кIиранденошка, цIей долча деношка дIгкъайла а хул Шалински районерча Дуба-Юртара, Гудермесски районерча Азамат-Юртара, иштта кхычахьара клубаш.

ЧIоагIа мела къестаду кадрови дешаш. НГIАССР культура Министерства системера нийсса ахаш клубни болхлой лаьрххIа кийчо йолаш бац. Укх тIехьарча кхаь шера юрташкарча учрежденешка болх бе дIахьожаваьча 500 специалистах кхоалагIдола дакъа болх беш дац. Культура болхлошта юкъе парте членаш кIезига ба, хIаьта иштта цар къахьегама авторитет лоха я.

НГIАССР культура министерствос (н. А. Г. Киндаров, Ф. И. Цолоева) облсовпрофо (н. М. Ж. Пугоева) дикагIболча культармейций опыт, ледара Iома а ю дIахьа а йовзийт, методически а теоретически а кийчо эсала ю.

КПСС обкома бюрос партийни комитеташ, НГIАССР культура министерства, облсовпрофа коммунисташ-кулгалхой декхарийла бир культура учрежденей балха дола кхоачамбоацараш дIадахара хьакъехьа хаьдда де дезараш тIаэца, XIX Ерригсоюзни партконференце, КПСС ЦК июльски (1988 ш.) Пленума решенешка хьежжа шоай балха перестройка е. Укх шера июль бетта хиннача культура болхлой республикански активе чIоагIъяь мероприятеш тIахьожама кIал а эца, кхоачашъелга Iалаш а де. Хьалхадаьккхар кагий нахи мехкарийи деша хьежабара, хIаьта иштта дешара заведеней выпускникаш культура учрежденешка дIачIоагIбара системага юхахьожалга, цар авторитет лакхъяра гIо деш йола поощрене формаш оттаелга, юкъейоалаелга.

Парте горкомашта, райкомашта, юххьанцарча партийни организацешта хьалхадаьккхад клубни а библиотечни а учрежденеех, шоай балха опорни центраш елга, массаза шоай заседанешка цар балхага хьежалга, иштта царна эшаш дола гIо делга.

Республика творчески союзашта, театрально-концертни организацешта, дешара а Iилман а заседанешта хьалхашка юрташкарча культура кхуврчашта бокъонца йола шефство вIаштIехьяккхарах, художественни самодеятельноста репертуар массаза актуальни чулоацам болча произведенешца хьалъйизарах, цар идейно-художественни боарам лакхбарах дола декхар оттадаьд.

Цига хьежар маькхабулочни изделей дикал тоаярах цун ассортимент шеръяра хьакъехьа маькх йоттачеи макаронний промышленноста беча балхах долча дешага. Белгалдаьккхад, управлене цу хьакъехьа беча балхо хьаяьча продукце дикал тоаяра а ассортимент шеръяра а йоакхо ца елга. Мела къестаду болх беш йолча предприятешта технически Iалашо яра, реконструкци яра, иштта керда предприятеш хьалъяра дешаш.

Во маькхабулочни изделеш хьаеш, шоай ханнахьа уж торгови сете хьачу ца яхьаш, хIаьта иштта маькх еча заводашка дика доаца хьоар, дрожжеш лоаттадеш моттигаш нийслу. ДукхагIйолча торгови предприятешта маькхабулочни изделеш хьачуэцаран лелаяран эшаш дола хьалаш хьадаьдац.

Парте горкомаша, райкомаша, доагтIача бесса кхетадац маькха-булочни изделей дикал овлангара тоаяреи ассортимент шеръяреи мел лоархIаме гIулакх да, юххьанцарча партийни организацешта кIезига новкъостал ду коллективашкара кхетам балара болх тоабеча, хьалхашка латта декхараш кхоачашдеча.

КПСС обкома бюрос могайир НГIАССР Агропрома, республика маькх йоттачеи макаронний промышленноста, иштта кхыча цунца хьаштдолча викалаша дакъа а лоацаш, хиннача совещане оттаяь мероприятеш, иштта КПСС обкома юрта боахамеи кхачан промышленностеи отдел декхарийла йир из кхоачаш мишта ю хьожаш тIахьожам лоаттабе, иштта массаза цунах КПСС обкома бюрона а секретариата а информаци е.

Бюро хьежар иштта кхыдолча дешашка.

Хьежар КПСС XIX Ерригсоюзни конференцега яьча цхьайолча апелляцешка. КПСС обкома бюрона, уголовни бехктокхаме а озаш финансови нарушенеш яь Аргунски домоуправлене мастер н. И. Э. Гелаев, Грозненски гороно берий беша заведующи хинина н. Х. Т. Османэва-Ибриева, профтехучилища директор хинна н. В. Н. Барыкин КПСС членаллара дIабахарах хьалха тIаийца хинна решенеш хувцара кIийле корайинзар.

1982, 1984 шерашка зуламаш дарах НГIАССР Лакхехьарча судо бехке баьча «Джалка» яхача совхоза хинна директор н. У. А. Садулаев, «Курчалойский» яхача совхоза хинна воккхагIвола агроном н. С. М. Юнусов КПСС членнала юхаоттабе мукъа балаизар.

КПСС обкомо иштта мукъа балаизар 1973 шера антипартийни, националистически гIулакхаш леладарах парте мугIарашкара дIаваьккхача ше леладаьча гIулакхий критически мах бе ца тига пенсионер А. М. Газдиев парте юхаоттаве а.

Парторганизацеца бувзам ца лелабарах, партийни билет юха чудаларах, йIаьххача хана общественно-пайданеча къахьегаме дакъа ца лацарах н С. А. Маккаев партера дIаваккхарах йола КПСС Ачхой-Мартановски райкома решени могайир.

ЙОАЗОНХОЙ СОБРАНИ

XIX Ерригсоюзни партийни конференце решенеш кхоачашъяра тIехьара Нохч-ГIалгIайчен йоазонхой организацена хьалхашка латтача декхарех дувцаш собрани хилар селхан «Знание» общества зале.

Собрани хьайнийлар Нохч-ГIалгIай йоазонхой Союза правлене председатела Ш. Арсанукаева. Ше яьча доклада тIа цо белгалдаьхар республика йоазонхошта карагIдаьинараш, перестройка хьалашка шоашта хьалхашка латта декхараш.

— Нохчийи гIалгIайи литературе тIехьаюсача жанрех я драматургии публицистикен, — аьлар докладчика. — ХIаьта къаман литература дегIадоагIача керттерчарех а я уж.

ДIахо цо дийцар уж жанраш дегIайоалаеча нийслуча духьаленех.

Нохч-ГIалгIайчен йоазонхошта хьалхашка латтача декхарех, проблемех, динза дисарех къамаьлаш дир йоазонхоша М. Ахмадова, А. Бокова, З. Абдулаева, А. Ведзижева, М. Лукина, С. Чахкиева, кхыбараша.

Собране дакъа лоацаш а къамаьл деш а вар КПСС Нохч-ГIалгIай обкома хьалхара секретарь, КПСС ЦК член В. К. Фотеев.

Новкъоста В. К. Фотеева хоадам боллаш жоп делар йоазонхоша шийга даьча дуккхача хаттарашта. Цу тайпара вIашагIкхетараш а творчески союзаша шоай собранешка республика бехктокхаме партийни а советски а болхлой хьехилга а пайдане гIулакх хилар белгал а даьккхар цо.

Х. АУШЕВА.

МЕЦА ХУРГДАЦ ХЬАЙБАШ

РЕПОРТАЖ

1987 — 1988 шера Iан хана хьайбаш толаме Iангара дахара, хьайбай продукташ дукхагIа яхаран кийчъяран тIехьа республике йоаржаяьча социалистически яхьа итогех боахамашта юкъе шоллагIа моттиг яьккхар а лаьрхIа, КПСС обкома, НГIАССР Министрий Совета, облсовпрофа, ВЛКСМ обкома карара кара тела ЦIе байракх а луш, республикански Сийлен улга тIа яьккхар Назрановски района «Назрановский» совхоз. Из толам баккха цу боахама къахьегамхошта, шеко а йоацаш, эггара доккхагIа гIо дир хьайбаш Iангара дахара соахка шортта доакъар Iалашдаь хинна хиларо. ХIаьта фу деш да совхозе цу хьакъехьа укх шера?

Хьокхамаш соахкарчул вогIа дац. Масала, йол план 3400 тонн йолаш, кхо эзар тонн гаргга Iалашъяьй, баьций витаминни хьоар даккхара план 111 процент кхоачашъяьй, силоса план 19037 тонн йолаш, 9500 тонн совгIа кийчъяьй. Цунах 5500 тонн бIаьсти рапсах, гурахьа мошача доакъара дIайийна хиннача цхьацца йолча кульмотурех елла я. ХьажкIаех силос йолла йолаяь пхи ди мара дац.

...Силос йоллара балхаш мишта вIаштIехьдаьхад хьажа долх тхо. Никъ Шолжа дукъ тIа гIолла голаш етташ бода. Гонахьа бIарг дIа ма кхоачча яда лакха буц тIаьнна цонаш. Цигара кхы а шортта йол яккха йиш йолаш да. Цу таронах пайда эца дага а ба цу совхоза къахьегамхой.

Ачалкхеннна хьатIакхачалехьа, цIаьхха хьагучаяьлар лохехьа хьажкIаш хьокхаш йоахка комбайнаш. Ялх я уж. Тхо долчара дIахьежача чоапилгашта тара я, комбайнашта юхера мошача доакъарах етта дIауха машинаш.

Доакъар Iалашдеча комплекса начальник Батыров Махьмад кхай тIарча стане латтача вагончика чу хьалхарча дийнахьа баьча балха итог еш вагIаш коравир тхона.

— ГIулакхаш во дац хIанзарчоа, — аьлар цо оаха даьча хаттара жоп луш. — Селхан 600 тонн совгIа силос чуеллай оаха, дийнахьара норма 380 тонн йолаш. Тхо геттара раьза долаш ба хьувкъам а. ХIара гектара тIара юкъера лаьрхIача 250 — 260 центнер моша доакъар доаккх, план 170 центнер йолаш. ХIаьта хIанзле оаха кIоагашка еллай йиъ эзар тонн гаргга силос.

Албаст-бер чу 200 гектара тIа я силоса дIайийна хьажкIаш.

— Кхы цхьан дийнахьа болх бича чакхдаргда тхо укхазара хьажкIаш хьекха. Цул тIехьагIа кхычахьа дIагIоргда, — йоах Батыров Мохьмада. — Силоса дIайийна ерригa хьажкIаш 800 гектара тIа я совхозе.

Ерригa хьажкIаш хьекхачул тIехьагIа, кIезигагIа дале, 20 эзар тонн силос йолла карагIдаргхиларах шеко йолаш бац совхоза кулгалхой.

Низ дIакхоачар ду хIара кIоаг ма хулла сихагIа хьал а бузаш, лоацчача юкъа дIакъовла гIерташ. Из тамаш а яц. Рапсах силос йоллача хана, каст-каста дийлхача догIаша новкъарло а еш, кIоагаш дIакъовлара ха йIаьхъяр бахьан долаш, цхьайола силос талха йолаеннаяр. Из кхоачамбоацар ший ханнахьа зийна, кIоагашкара хьа а яьккха, хьайбашта юаяь ецаре, пайдана йоацача дIакхоачаш латтар из доакъара.

ХьажкIаш хьокхаш боахкача комбайнерашта юкъе яьржача социалистически яхье хьалха ба йоккха опыт йола механизатораш Евлоев Бексолт, Бекмурзиев Салман, Котиев Ваха. ХIара дийнахьа бIаь тоннал совгIа хьажкIаш хьокх цар.

Иштта хьаьнала къахьег кхай тIара моша доакъар дIакхухьача шофераша Мальсагов Султана, Дзейтов Руслана, Дудургов Закречо, Котиев Махьмада, Мальсагов Руслана, кхычар. Цунах хоам беш я комплекса штаб чуйолча вагончика тIа хьалтеха йоалла «Молния».

Кхай йисте тхо латташ, цIаьхха цхьа комбайн сецар тхона гаьна йоацчаш. Цунна сихха «техничка» яха машина тIаяхар.

— ХьажкIай гIадамаш листа а сома а хилар бахьан долаш, урсаш каглу комбайний цкъаза, — аьлар ехача комбайнна юхе цхьа иттех минут а яьккха, юхавенача сварщика Цолоев Бахьаудина.

Укхаза, Албаст-бер чу силоса хьажкIаш чуэцаш боахкачарел совгIа, кхы а шийтта саг ва цу комплекса юкъе а воагIаш, хIанз кхаш чах мукъадоахаш, из лафеташца дIакхухьаш.

Силоса хьажкIаш хьокхаш боахка нах делкъийга хIама яа Iоховшаш, совхоза профкома председатель Оздоев Хаматхан вера кхай тIа. Хьалхарча дийнахьа баьча балха итогех лакхе цIераш яьхача комбайнерех хIаранена шишша тумеи пхиппха соми, хIаьта шоферех лакхе цIераш яьхачарел совгIа кхы а виънена цхьацца тума премеш хьожаяьлга дIакхайкадир цо.

— Наьха балхацара безам совбаккхара оттаяьча мероприятешка хьежжа, дийнахьа бIаь тоннал дукхагIа хьажкIаш хьекхача комбайнераи 10 километр гаьна итт рейс яьча шофераи преми лу оаха, — аьлар Х. Оздоева.

БIаргадайнначо, хезачо дега тоам баь дIадахар тхо цу боахамера.

М. ХАМАТХАНОВ.

ТОЛАМАШ ДАЬХАД

Грозненски района 1 Мая цIерагIча колхоза хьайбаш леладераша доккхий толамаш доах карарча шера.

ВорхI бетта паччахьалкхенга шура йохкара план 1580 тонн йолаш, ехкай 1651 тонн. Дулх, план 100 тонн йолаш, — 154 тонн. Тха, план 16,9 тонн йолаш — 19,1 тонн.

Дика латт боахаме хIара кхоабача Iаттагара шура яккхара гIулакх а. ВорхI бетта хIара кхоабача Iаттагара 1440 килограмм шура яккха лаьрхIадар укхаза. ХIаьта из боахаме хIара кхоабача Iаттагара 1478 килограмм яккха вIаштIехьдаьннад.

Хоалуш тIакхеташ латт хьайбашта дозал а. План 318 грамм йолаш, хьайбашта дени-буси тIакхета дозал 414 грамм я.

Шоай планаш тIехъкхоачашъяьй жа леладераша а. ХIара устагIа тIара 1 килограмм тха даккха дезача 4 килограмм тха даьккхад.

М. АХИЛЬГОВ.

ПАЧЧАХЬАЛКХЕНГА ПЛАНАЛ ТIЕХ ЯЛАТ ДОХКАРАХ КОЛХОЗАШТЕИ СОВХОЗАШТЕИ ГIО ДАРА КХЫ ТIА ДЕРГДОЛЧА ГIУЛАКХЕХ

«Паччахьалкхенга ялат дохкара планаш тIеххкхоачашъяьча боахамашка техникеи материальни ресурсаши встречни йохкалга дика вIаштIехьдаккхарах болча» соцам тIа хьалха оттаяь нормативаш СССР Госагропрома приказагIа 1990 шерага кхаччалца хургйолаш йIаьхъяьй.

Белгалдоаккх планал тIех ялат дохкарах трактораши транспортни къоастаю хьатIадоагIача шера I квартале, гIишлон материалаш — хьалхарча ах шера.

Уж встречни йохкара эффективность лакхъе лерхIаш хьатIадоагIача шера фондай чотагIа укх шера IV квартале материальни ресурсаш къоастае мукъабеннаб.

ПЛАНАЛ ТIЕХ ЯЛАТ ДОХКАРАХ МАТЕРИАЛЬНИ РЕСУРСАШ ЙОХКАРА НОРМАТИВАШ
(материальни ресурсай единицах тоннашца)

Трактораш:	
тип К-700	200
тип МТЗ	150
Автомобилаш:	
ГАЗ-53-12	100
ГАЗ-66	100
ЗИЛ-131	150
ЗИЛ-4314, 4415	150
САЗ, ГАЗ-3507	100
ММЗ-554м, ММЗ-555	150
УАЗ-33-03-01	100
КамАЗ-5320 ГКБ-8350 прицепаца	200
КамАЗ А3-55102	200
КамАЗ-54112	200
Автобусаш ПАЗ-3201, КавЗ-32ГО	200
Автобусаш РАФ-2203	150
Автомобилаш легковой УАЗ-469 б/у	100
Автокранаш автомобильни	200
Станокаш токарни	100
Станокаш дахчах хIамаш ю	100
ГIулакха йода хьу 1 кубометр	10
Хьун материалаш 1 кубометр	10
Цемент 1 тонн	6
Шифер 1 эзар условни плиташ	8
Лака, басара продукци 1 тонн	6

Белгалдаккхар: планал тIех Iовнеи бобовии культураш ехкача коэффициент теркал а еш дIалоархI: гречиха — 5, борц — 3, бобови — 3.

ПАРТОРГАНИЗАЦЕШКА—ОТЧЕТАШИ ХОРЖАМАШИ

ДИЙЦАР КОРТА БОЛАШ ДАР

«Грознефтегеофизика» яхача производственни объединенена чуйоагIа технически гIулакх дара йола база йоккха предприяти яц. 150 саг совгIа мара вац цига къахьегаш инженерно-технически болхлой а дIалаьрхIача. Бакъда, шоай лоархIамга диллача доккхийи бехктокхамеи декхараш да цу коллектива хьалхашка латтараш. Мехкдаьтта доалла моттигаш тохкаш мел йолча прибораштеи инструментан ремонт елгеи царна эша запасной оатхалаш хьаелгеи да цар декхар.

Сел йоккха а яц предприяте партийни организаци. Верригаш а 26 КПСС член ва. Царех бархI саг йIаьххача хана предприяте болх а баь хIанз пенсе бола нах ба.

Бакъда укх деношка хиннача шоай отчетно-хоржама партийни собране цаI санна берригаш а баьхкабар уж.

Ирен самокритичнии яр партбюро секретара А. Анпилогова яь отчетни доклад. ДIабахача ворхI бетта производственни план кхоачашъяь яле а, аьлар докладчика, балха тIехьаюсаш йола участкаш йолаш я. ЦIенхаштта ший декхарех лоархIайиц паро-силовой участок. Массехказа партбюро ладийгIад участка начальникага цу хьакъехьа, бакъда, гIулакх бокъалгахьа дахара даь хIама дац. Къахьегамеи производственнии дисциплина телхаеш моттигаш а хиннай предприяте. Материалашта, бийдала, энергоресурсашта кхом бара режим хадданза телхаяьй.

Административно-командни методаш цIенъенна дIаяьннаяц, аьлар докладчика. Цунна тешал деш да цхьа болх дIаболабешшехьа а лакхера амар а кхаьче из гIулакх дита а дите кхыдар дIадоладе, оал. Цу тайпара моттигаш хинна къаьгга масалаш доаладир Альберт Андреевича. Цу гIулакхо производствана экономически зе мара пайда биц.

Белгалдаккха деза партбюрона, профкома, къахьегама коллектива совета болх тоабе хьинар ца тоъалга. Предприяти кийчлуш я хьатIадоагIача шера деиз хозрасчетагеи ше-шийна финансировани яргеи ялара. Бакъда, из кийчо эсала дIайода.

Къаьстта чIоагIа уйла яйташ хIама да кадраш кийчъяра дош терко ца еш дуташ хилар. Тахан предприяте болх беча наьха юкъера лаьрхIача 58 шу да. Уж нах кастта пенсе гIоргба. ТIаккха цар когаметта дIаотта къона кадраш тахапарча дийнахьа йолаш яц. ХIаьта цу гIулакха кIезига гIайгIа ю администраце, партийни организаце. Цох бола бехк къаьстта тIабуж коммунисташта.

Цхьабакъда, докладчика белгал ма даккхара, хьатIадоагIача шера боахама доалдара кердача формага довларо таро хилийта мег кадрашцара гIулакх бокъалгахьа даккха.

Собране ира критика йир гаража начальника Батыровнеи партгрупорга Медведеван цар шоай декхараш лерттIа кхоачаш ца дарах. Нагахьа санна гарггарча хана гараже этта хьал бокъалгахьа ца доаккхе царгара цIенхаштта хьадехаргдолга дIа а хайтар коммунисташа.

Предприяте новкъостий судо а духхьал массехк заседани яр мара кхы хIама даьдоацалга белгалдаьккхар собране. КIезиг-дукха болх бе гIийртар халкъан тIахьожама группа. Бакъда, цхьан лостамагIа бацар из. Массехк рейд чакхъяккхарца йистедоалаш санна хеташ бар деррига а. ХIаьта шоаш рейдаш еш гучадаьха кхоачамбоацараш дIадахара администрацега даьча хоамех даьр фуд, цу хьакъехьа бехке ваьр малав тахкац. Дисциплина телхаераш, хIаман хьурмат ца дераш тIабола список массанена а гургйолча моттиге хьалтохац. Преннеех къамаьл даьчарех эггара хьалхара вар база начальник, О. Вышкварко. Цо белгалдаьккхар докладчико дийцачул дукхагIа кхоачамбоацараш шоай балха тIа хилар. Масала, Анпилогова вIалла хьоадинзар идеологически балхах. ХIаьта из лоархIаме гIулакх ма дий. Цхьаккха тайпа лекци йишаяц цхьаккхача темах, отчетни юкъа. Идеологически планеркаш хулар хьалхагIа. Бакъда уж укх тIеххьарча шин-кхаь бетта еш яц. Малав бехке? Бехке ше а ше юкъевоагIа партбюро а я, аьлар Олег Сергеевича. Объединене парткома заседане дийцар хIанзчул массехк бутт хьалха кердача хьалашка болх бе довларга. еча кийчонах. ТIаккха укхаза цхьаккха собрани, цхьаккха заседани яьяц цу хьакъехьа. Собранешка па нхача а коммунистий дош дийцадац партбюро заседане.

Юкъарча балха тIа дакъалоацача хьинар гойтац коммунисташа. Масала, предприяте ший лоIамагIа йолча халкъа дружинана керте латташ ва коммунист Устивицкий. Цо боаггIача бесса кхетама болх ца барах массехказа юкъах даьннад дежурство дIахьолга. Из кIезига лоархIам бола гIалат дац.

КIоарга чулоацам болаши ира критика йолаши дар ремонтно-механически участка начальника, коммуниста В. Конова къамаьл. Цун къамаьлах хоалора предприятера цхьабола кулгалхой царна юкъе коммунисташ а болаш доши гIулакхи вIашкадоагIаш боацалга. Ер бархIлагIа шу да йоахар Конова оаха запасной оатхалаш ехаш оттаяь заявкаш кхоалагIа дакъа мара кхоачаш ца ю. Масала шера 500 подшипник я аьлча, 100 мара хьаязъяц. Иштта да кхыйолча материалашцара гIулакх а. Цудухьа лерттIа хилац-кх оборудованена еш йола ремонт. План; план йоах кулгалхоша тIаккха мишта кхоачашъергья из иштта мара материалаш хьалуш а ца хилча, еррига оборудовани тишъенна хилча. Критика елга-м дика хIама дар, бакъда, из критика пайда беш хила еза. ХIаьта таханарча дийнахьа из долаш дац.

Цул тIехьагIа къамаьлаш дешаех лаьца кIезига дийцар шоай балха тIа нийслуча кхоачамбоацарех, уж дIадахара хьдда наькъаш белгалдаьхар.

Цхьан дешаца аьлча, керда хержача партбюрона тIадиллар коллектива болх дикагIча оагIорахьа лостабергбола собране тIайийца резолюци хьем боацаш кхоачашъелга.

У. ШОВХАЛОВ.

КОММУНИСТИЙ КЪАМАЬЛ

Укх деношка республикански больница административно-поликлинически отделене цехови партийни организаце отчетно-хоржамий собрани чакхъяьлар.

Собране доклад яьча партгрупорга Горчханов Темерлана белгалдаьккхар тахан партийни организацена хьалхашка латтача керттерча декхарех цаI терапевтически корпус сихагIа хьаеллара оарцагIдовлилга долга.

— Партеи пачхаьалкхенои лоархIаме хиларах тарра къоастадаь да кадрови политика дош. ХIаьта тха больницен цхьаккха а таро яц цу деша йоаггIаш йола терко е. Лораш специализацегIа чакхбаха, уж йоаггIача хана юха кийчбе вIаштIехьдалац лораш тоъаш боацандаь, пхе шера цкъазза мара республикера лораш цу гIулакха дIа ца бохийтандаь, — аьлар докладчико.

Собране иштта белгалдаьккхар политически дешара гIулакх а цу партгруппе ледара хинналга. Иштта дийцар къахьегама дисциплина телхаеш, балха тIехьа бусаш моттигаш нийслуш хилар а.

Гучадаьлар собране Iан замалахьа болх бара хьалаш боаггIача боарам тIа доацилга а цу хьакъехьа деш хIама доацилга а.

Ше къмаьл деш больница керттерча лора, коммуниста А. Гаджиева дийцар лор бизза ший болх беш хила везилгах.

— Вайцига дукха гIулакхаш хул, цун ший балхал совгIа де дезаш. Масала, общественни декхар долаш из вале, хIаьта из доацаш нагахьа коммунист мичав, кIира массехказза цхьаццанахьа ваха везаш хул из. Цул совгIа, субботникаш да, яхаш, новраши белаши бе а дехка, лела безаш хул лораш, — йоахар А. Гаджиева.

Лакхехьа йийца терапевтически корпус доккхий кхоачамбоацараш долаш эксплуатаце хьайийца хилар а, лерттIа болх бара е къаьнарча а е цу кердача а корпусашка хьалаш ца хилар а иштта белгалдаьккхар керттерча лоро.

Коммунисташа А. Наумочкина, С. Хасиева, кхыбараша цахаддаш дийцар больницерча воча хьалех, шоаш керттерча балха тIерабоахаш хиларах.

Доклада тIа а, собране даьча къамаьлашка а тоъал критика яр. Бакъда, къоасталургдолаш дацар из хьанна йоагIаш я. Лорий балха тIа лоархIамегIа дар дарбан гIулакх, унахой йоакхо елга, царна гIо а деш, къона специалисташ нийсача новкъа хьожабелга да. Цу хьакъехьа кIезига дийцар собране.

Аьлча кхоачам болаш да, берригa кулгалдеш бола коммунисташ чубоагIаш йолча партгруппа духхьал ший собране дIаьхача шера цу дешайх лаьца кIезига дийца хилар. Ерригача больницан партийни собранешка дувцачох кхоачам а беш, Iийнаб уж.

Цул совгIа, балха тIа долча кхоачамбоацараштa бехке волча цхьан сага цIи а яккханзар.

Таханарча ден дIадехараштa жоп лулгах бола бехктокхам бизза кхетабаьлга гуш дацар собране.

Бакъда, бухсоццаш, динза дисар, партгруппа балха тIа нийсденна кхоачамбоацараш дIадаха, советски обществo кердайоалаш йоагIача ханара медицина лоархIам кхетабеш дIахо болх бе тIа а дуллаш, юха а партийни организаце секретаралла хержар поликлинически отделене заведующи Т. Горчханов.

Т. МАЛЬСАГОВА.

Нохч-ГIалгIай «Терек» яхача производственни мебельно-дахчан хIамаш еча объединенена чуйоагIача шоллагIча мебельни фабрике дукха болхлой ба укх шера шоаш тIайийца декхараш даим тIеххоачашдеш хьабоагIаш. Царех цаI я столяр, коммунистически къахьегама ударник Б. Астамирова. ХIара сменагIа нормаш 105 — 110 процент кхоачашъю цо. Цул совгIа цхьоалагIча цехе эггара говзагIа лоархIаш йолча токара хьаеча продукцех, еррига хIана яц аьнна, цкъа дIаелча юха ца ерзаеш дIайохийташ я.

СУРТА ТIА: столяр Б. Астамирова.

И. ПЛИЕВА сурт.

Коммунистех дола дувцараш

МАССАЗА НАХАЦА

Дика бах Экажкъонгий-Юртара нах. Дика бах уж царна къахьега ховндаь. ЮкъкъегIолла доагIача доккхача Шолжо шин даькъе екъ юрт. Цун бIаьха ши берд а лаьца массехк километр йIаьха улл из. Юртара дукхагIа бола нах шоай вахар лаьттанца дийза бах. Лаьтта берката хьаст ба. Шийна лерттIа Iунал дарга хьежжа хьахец цо шийгара беркат а...

Дукха хьаьнала къахьегамхой хьалкхебаьб лаьтто укх юрта. Царех вар цIи хеза коартолаш кхеер Социалистически Къахьегама Турпал Албогачиев АртагIа, тахан из вайца вац. Бакъда, цо дIадоладаь дика гIулакх дIахохьораш шортта ба. Ерригача республике цIи хеза ба тахан юртбоахама культураш кхею механизатораш Аушев Ювсап, Гайтов Татархан, Евлоев Хьажбикар, Угурчиев Iамархан, Татриев Мухьмад, Евлоев Йоакъап, дуккха а дуккха а кхыбараш.

Бакъда, тахан вай къамаьл духхьал цу нахах, цар толамех хургдац. Из хургда уж толамаш даха юртара къахьегамхой оарцагIбоахача сагах, «Экажевский» совхоза директорах Галаев Ахьмада Яхъяйх.

Атта хиннабац Галаева къахьегама никъ. 1957 шера денз ший вахар лаьттанца дувза лаьрхIар цо. Массехк шера тракторист волаш болх бир. Цул тIехьагIа водитель хилар. Болх бешше а заочно юртбоахама техникуме деша вагIар, цул тIехьагIа чакхъяьккхар юртбоахама институт. Тайп-тайпара балхаш де дийзад Галаева боахаме. ХIаьта укх тIеххьарча иттех шера «Экажевский» совхоза кертте латташ хьавоагIа.

Дукха ха я из е яц? Нагахьа санна хьалха цу совхоза доалде увттабаьраша яьккхача ханашка диллача из дукха ха я. ХIана, аьлча, дийпхе шера кхоъ-виъ кулгалхо хувца вийзар укхаза. ДукхагIча дакъе командно-административни хьисапе болх бе Iема нах бар уж... Цудухьа дукха а гацар. Совхозо пачхаьалкхен массехк миллион сом зе деш чакхдоаккхар хIара шу. Юртарча наха а дог дилладар боахам цхьан кога тIа баргхиларах. Цудухьа гаьнарча СибaрегIа «дIаьха сомаш» даха ухар уж. Ахапар кхы де хIама а долаш-м. Кхаба безаш дезал хилча, фу дергда: юрта йолаш йолча цхьан совхозо а Iаьдала зе мара пайда беш ца хилча.

— 1978 шера дар из, — яхаш дагалувц Галаева. — Тахан санна дагадоагIа сога директоралла оттаварах «хоам» кхаьча. Ба а бар из сона хоам. Дагадацар селлара кIалбисача боахама кулгалдулургда, аьнна. Бакъда коммунист хиларах тарра тIехьашка вала йиш йолаш дацар гIулакх...

Ше Экажкъонгий-Юртара ва Галаев. Цун дезал хьаьнала къахьегамхой хиларах тарра бовзаш бар юртарча наха. Царна везавеннавар тIах аьнна вола, ше дIадоладаьр чакхдаккхара тIера вола Яхъя. Дукха бар гарех из тракторист, водитель волча хана цIенош деча е кхычахьа цо новкъостал даьраш. ХIаьта лоалахошка дика-во дена моттиг хилча эггара хьалхарчарца цига гIулакх деш бIаргаго йиш яр Яхъя. Иштта, дикагIча оагIорахьара ше наха везавалийтавар цо. Цудухьа тамаш елга а дацар из совхоза директоралла хьожавича юртахой гIадбахар.

— Цаккха а диллургдац сона из ди, — яхаш дагалувц тахан Яхъяс. — Аз боахам хьайийцача шоллагIча дийнахьа гIалк лайзза се волча кабинете юрта лоархIашин сий леши бола кхоачой баькка. Со уж цаI эшаш баьхкаб мотташ вар, бакъда воккхагIчо Хь. Балаева хьакъодадир шоаш сона гIо де, фу эш хьажа баьхка хилар. Тешаргдий шо, бIаргех хий даьлар сона сов гIадваха. Укх иттех шера царцара бувзам хоадабац аз. Эггара хьалха эшар дар наьха тешам болийтар. Цудухьа лаьрхIар оаха нахагара дика къахьегалга хьадехаш санна, цар хьашташ кхоачашде а.

Цкъа коммунистащца, керттерча специалистащца, бокхийча нахаца дагаваьлар директор юртарча наха хьайра йиллара дош дувцаш. БIаьхий-м бацар цу хана боахам, хIаьта а корадир цу гIулакха эша ахча. Бахархой а кийча бар шоашкара цу юкъе дакъа дахьа. Иштта хьайир хьайра. Мел аттача даьккхар цо юртарча наьха хьал. Нагахьа санна хIанзалца Орджоникидзе, Карабулаке ялат ахьа аха безаш хиннабале, хIанз шоай юрта яр башха хьайра. ТIаккха совхоза гIулакхашта а доккха гIо дир цо.

...Беков Мухьмад хIара шера договорагIа гаьнна сезонни балхашка дIаухар ший вешийца. Цхьан хана художника-ваятела болх баь вар из. Из говзал Iомаяьяр цо договорагIа балха ухаш Дулево яхача городе. ХIаьта из моттиг мехка фарфоро-фаянсови столица лоархIаш я. Дуккхача хана денз Экажкъонгий-Юрта фарфорови цех хьаелла дагаволаш цIаухар Мухьмад, бакъда хьалха хиннача совхоза кулгалхошта дукха бала бацар цу деша. ХIаьта Галаева ше наIар тIа а ваха дийхар Бековга совхозе цу тайпара цех хьаеллалга. Раьза хилар вож. Ший вешийца Микаьилацеи Дулевера ший керда хиннача доттагIчунца скульпторца Седов Валентиноваце цхьана хьайиллар цар из цех. Облицовочни плиткаш хьаю цига. Массехк эзара сом пайда лу цо тахан.

Дукха ха ялалехьа кхы а алсамагIа пайда лургба. ХIана аьлча, кастта цехо ардахеца йолаергья кхы а массехк тайпа продукци.

Наьха къахьегамеи бытен хьалаш тоадаларга хьежжа низ боллаш латтар боахамга а. ХIара шера лакхлора чуэцача юртбоахама культурай хьувкъам. Иштта, интенсивни технологи юкъейоалаярах хIара гектара тIара 140 центнер коартолаш чуийцар юкъера лаьрхIача соахка. ПланагIа 125 центнер йолаш.

Тахан низ бола хьайбай боахам а ба совхозе. ХIанзле а хIара кхоабача хьайбана лаьрхIа, ткъо условни единица доакъар Iалашдаьд совхозе. Из Iалашделга юкъе мара кхаьчадац.

— КIезигагIа дале хIара бежанна 30 условни единица йолаш доакъар Iалашде таро я тхога укх шера, — йоах директора. — Цул совгIа бахача нахага дохка а вIаштIехьдаргда из.

Массанахьа, болх халагIа болча моттиге, го йиш я директор. Комбайна штурвальнена болх мишта бе беза дIахьехаш воаллаш, е ехача жаткана керда урсаш дохкаш боахкачарна юкъе го йиш я. Массаза а нахаца.

— Нахаца воацаш аз доаккха сахьат а сагота да сона, — йоах Галаева. — Со се механизатор а шофер а хинна саг ма вий, къахьегам дика байза да кулгаш. Цудухьа чIоагIа новкъа хул цхьаволча къонача механизатора ший балха тIа ледарло гойтача.

Парткома секретара Тумгаев Мухьмада дукха дийцар сона директора дикача гIулакхех.

— Керттера вар саг волга, цун лоархIам ма хулла лакхбе безалга дика кхетаду цо, — йоахар Мухьмада. — Нагахьа санна саг гоалвоалаш моттиг хуле, эггара хьалха цунга кулг кховдаде оарцагIвоалар из ва. Иштта, дуккхача наха вахаре йизза шоай моттиг хьалаха цо новкъостал даь нах кIезига бац совхозе. Царех ба механизатораш Х. Евлоев, Д. Измайлов, М. Угурчиев, Б. Хашагульгов.

Картоев Умат-Гире дезале 18 саг ва. ХIаьта соахка директора предложенегIа дезала подрядни звено вIашагIйолла а 45 гектара тIа хьажкIаш хьалкхее а раьза хилар КартоевгIар. Дика лоархIабир уж цу гIулакхах. Юкъера лаьрхIача еррига совхозерчул шозза дукхагIа хьажкIий хьувкъам чубера звенос. Боккха пайда баьлар дезала. Белгалдаккха деза массехк шу хьалха «шабашке» ухаш КартоевгIар хиналга.

Кхо дезала звено я совхоза фермашкара зIамига Iаьсий шоашка дIа а нийца хьалкхедеш. Царна совхозо доакъар а ялат а тел. Къаьстта дика ка йоал цу балхах СурхоевгIар дезала. Цар соахка шерага кхаччалца хьалкхедаь дорстадаь 30 Iаса дIачуделар совхозе. ХIанз шин беттага кхаьча кхы а 30 Iаса леладе хьайийцад СурхоевгIар.

— Наьха вахар, хьал-таро дикагIа хилийтара тIаберзабаь ба тха директора берригa болх, — яхаш дувц совхоза керттерча экономиста Балаев Исраьила. — Хьажал укх цIеношка, — цо кулг дIахьокх нийсача мугIарех шифер тIайилла дагIача сттача кирпишкех даьча дуккхача цIеношкахьа, — ераш совхоза болхлошта, специалисташта, хьалдайтад оаха. Городерчарел хIамма а эшаш дац ераш: газ, хий канализаци я.

Укх шера хьалдаь даьннад культура ЦIа. Библиотека, тайп-тайпара кружокаш я цу чу. 300 сага лаьрхIа зрительни зал. ХIанз пхьегIа тIа а кIезига гу юртара боккхий нах. Шоай культура ЦIагIа дахар-денар дувцаш, художественни самодеятельноста доакъашхой репетицешка хьежаш, шоай къона шераш дагалувцаш багIаш хул уж.

Культура ЦIенна гаьна йоаццаш хьалъяй бани, массехк тика...

Сатем боаца саг оал юртахоша Галаев Яхъяйх. Ва а ва из сатем боацаш. Массаза а кердадар лохаш хул.

Иштта, Экажкъонгий-Юрта гонахьа дукха моттигаш я дика лоабат боаллаш. ТIаккха цох-м кирпишк хьае йиш а ма йий. Фу дар-те совхоза зIамига кирпишкаш хьаергйола завод йича?, — дагадехар директора. Дагаваьлар нахаца, специалисташца. Цар хьаллаьцар из гIулакх. Дукха ха ялалехьа гIишлон блокаш хьаелга вIаштIехьдаьккхар совхозе. Шоашта совяьннараш юртахошка йохка таро а хилар. Иштта хьайийллар наIарен кореи санагIаш ду столярни цех. Совхоза экономика чIоагIъялал совгIа дуккха бIаьш болча наьха баркал а даьккхар эзар гаргга саг вахача юрта директора. ХIана аьлча, 10 эзар гаргга саг вахача юрта дукха ма бий керда цIенош хьалдеш бола нах.

Чубузаш латтача ахкан маьлха зIанараша цIаьхха сийрда яьккхар директора кабинете лаьтта ЦIе байракх. ХьалхагIа цох КПСС Нохч-ГIалгIай обкома, Министрий Совета, облсовпрофа, ВЛКСМ обкома карара кара тела ЦIе байракх оалар. Бакъда, хIанз из даим совхоза хьаянна я. Юртахоша доккхал ду цох. Из иштта хилара юкъе а кIезига дакъа дац совхоза директора Галаев Ахьмада Яхъяй.

А.-Г. УГУРЧИЕВ,
тха спец. корр.

МОСКВА. СССР АН космически тохкамий институте обработка ю «Фобос-1», «Фобос-2» яхача планеташта юкъерча автоматически станцеш тIара хьайийцача информацена.

В. КУЗЬМИНА сурт.

(ТАСС).

ХЬАЛХАРА ГIА

Ах шу совгIа ха я «Автоспецоборудование» завода къахьегама коллектива совет вIашагIъелла. Из юкъарло керда яле а, тахан предприяте масса метте овлаш хецаш латт цо, ха ме йода ший функцеш дикагIа Iомаю.

СТК дакъалоацаш 25 саг ва: кулгалхой, инженерно-технически болхлой, болхлой. Совета председателал хержав генеральни директора заместитель Г. Н. Габараев. Завода хьал-таро, эшар, ший болх дика бовзаш саг ва из.

ХIанзлехь дукха дешаш къоастаде карагIдаьннад совета. Эггара хьалхарча СТК заседане къоастабир завода территоре тIа йоаллача парикмахерске болхлочун лоткъам.

Ший салоIа база я предприяте. Бакъда, тоаd езаш яр из. Цу балха ахча тоъацар. СТК соцам бир предприяте дегIаахара фондера цу балхашта ахча дIахьожаде. Из бахьан долаш тахан нах салаIа йиш йолаш ба.

Дукха ха я РСУ-и заводи хотташ бола никъ беха. Цу новкъа гIолла дIа-са лела механизмаш йох. Никъ тоабайтара бехктокхам тIабиллар директора заместителанов. Блескунова. КIезиг-дукха балхаш даьд цига цхьан организаце. Бакъда, болх йисте ца боаккхаш дIабахар болхлой. Юха из дош СТК заседане дийцар. Блескунов ший бехке вац яхаш хьувз. Дукха бахьанаш лех цо. ХIаьта а совета соцам цаI хилар: 5-гIа сентябрь хьатIакхачалехьа никъ тоабаь хила беза.

Иштта СТК къоастабаьб МЖК хьалъеча болхлой дIахьожабер а. Тахан пхийтта саг ва цига предприятера къахьегаш.

«Вторчерметера» каьхат кхаьчар заводера брак йола продукци шоашта хьакхухьийгалгах хоам беш. 300 сом дIатакха дезаш яр завод. Цу гIулакха бехке бола мастераш къоастабир. Цар из гIод дизза дIа а текхар.

Дукха дешаш къестаде дезаш хул предприяте СТК. Бакъда, цо къестадераш халагIдола дешаш да. ХIара цехе, участке ши-ший СТК я. Цар шо-шоай метте белгалйоах йолаш йола проблемаш.

СТК ший болх цхьан кога тIа баккха гIерте а, цхьаболча цун доакъашхоща доагIача бесса кхоачаш дац шоай декхараш. Мелал гучаювлийт. Из бахьан долаш нийсса соцам оттабе йиш хилац цхьайолча хана. Ах шу мара мичад СТК йола. Ха ме йода цо лерттIа ший болх дIахьоргба аьнна хет. ХIанз цо боаккхар хьалхара гIа мара мичаб.

М. АХИЛЬГОВ.

ВАХАРА ХЬИСАП—СОВЕТСКИ

ЦАР ДЕРРИГА А КЕРТТЕРА ЛОАРХI

ХIанзчул дукха шераш хьалха Карабулакерча химреагенташ арахецача завода сушильни цехе аппаратчикалла балха вера Коломыцев Александр Дмитриевич. Укхаза валехьа а къахьегам байза вар из. Мехкдаьтта техникум яьккхачул тIехьагIа Советски Эскаре гIулакх деш хилар, тIаккха мехкдаьттеи гази йоахача управлене къахьийгар. ХIаьта химреагенташ ю производство ший башхало йолаш яр. Цудухьа юха а Iомавала везаш хилар из. Заводерча нахах эггара хьалха хинна хьехамча вар цун да, тIемеи къахьегамеи ветеран Дмитрий Васильевич. Цо довзийтар воIа болхлочун сий лакха лоаттаде дезилга, духхьал технически навыкаш хиларах гIулакх доалаш доацилга. Цул тIехьагIарча шерашка миччахьа ше болх беш хиларах Александр Дмитриевич даь васкеташта тешаме хиннав.

Аппаратчик, воккхагIа вола аппаратчик, сменни инженер-технолог, участка начальник, цул тIехьагIа керттерча цеха начальник — из духхьал цо кхоачашдаь декхараш хьагойталга дац. Визза кулгалхо хинна дIаоттара этапаш я уж.

Наггахьа мара ца нийслой а моттигаш я балха тIа ше лакхвар, цхьаволчо дIа тIа ца эцаш.

Фуд из? Шийх ца тешалга да, е тIех эхь-эздел хилар да? Цу тайпара хаттараш дир Коломыцевга цо завода кулгалхошка ше декхарех мукъавалийтар дехаш заявлени а яхьаш венача хана. Из дар КПСС ЦК январски (1987 ш.) Пленум хинначул тIехьагIа.

— Айса перестроится даь доацаш санна хет сона, тIаккха моральний бокъо йий-теш са наха кулгалде, — йоахар цеха начальника Пленума материалаш яйзачул тIехьагIа. Дукха къамаьл дир цунца партбюро, директор волча. Цунна дагадохийтар завод болх бе йолаелча деиз хьа ца хинна хьокхамаш долаш цо кулгалду цех укх тIеххьарча шерашка хьайоагIаш хилар.

Цхьабакъда, Александр Дмитриевича духьал увттадаь дешаш а дацар лоархIаме доацаш: юкъерча звенон кадраш каст-каста хувцалу, болхлой алапеш лоха да. Из дош теркал ца деш дитанзар кулгалхоша. Кадрай гIулакх бокъалгахьа даьккхар цехе...

Карабулак яхача поселке дика бовз КоломыцевгIар дезал. Ваняи Машенкаи заводской берий беша ух. Таня цхьоалагIча классе деша ягIа, Ольга — йиълагIча классе, кхоайтта шу даьнна Вася школе дешарал совгIа музыка Iомае а кхоаву. Каьхата пандар дика лакха хов цунна.

Лоалахоша, бовзараша-бевзараша цецбаьле хоатт: «Мишта кхоаду шу шаккхе а балха доллаше а берашка хьажа, царна мел эшар лоаттаде?», аьле.

— Атта гIулакх-м дац из йоах, — Антонина Ивановнас, — Бакъда, цу тайпара халонаш тIехьашка ювл дезала барт хиларга хьежжа.

Сунженски быткомбинате болх беш я цIен-нана. Ер ткъоалагIа шу да цо цига хIамаш тегаш къахьега. Школа яьккхачул тIехьагIа Iомаелар из барзкъанна ло баккха а тега а. Цу хана денз ший говзал дукха езаш, цунна тешаме йолаш хьайоагIа.

Кухне чай молаш дагIа тхо. Александр Дмитриевич хIаьтта балхара чувенав, цIен-нана тахан салоIаш я. Дехьа цIагIара хьахоз Василе лекхача пандара оаз. Керда йиш Iомаеш ва из.

— Цкъа тика тIа чIоагIа хоатташ дола товараш денад аьнна яхаяр со, — яхаш дувц Антонина Ивановнас. — Йовзаш йолча цхьан кхалсаго аргIа йоацаш со чакхъялийтар дийхар. Пхе бера нана ма йий из йоахар цо. Тешацар нах—яхаш ел из.

Из-м бакъда, дукха бераш дола нана аьлча, вайна духьал отт цIен декхараша кIала йита йола кхалсаг. ХIаьта Антонина Ивановнайха-м из оалалургдац. Кадай борал долаш массаза а елаенна юхь йола кхалсаг чIоагIа къона хет.

— Мара дукха езаш хила еза со, — яхаш ел из.

Сатем боаца декхараш да цIендаь Александр Дмитриевича дараш. Цкъа цхьан къонача болхлочо раьза воацаш кхессар: «ЦIагIа де хIама доацаш хургва, цудухьа дийнахьа а бус а цехе хул» — аьнна. ДукхагIа йола ха цо цехе йоаккхалга-м бакъда, хIаьта цIагIа де хIама доацаш ва аьлча-м нийса хургдацар.

КIезига ха лацац общественни балхо а. Соахка цеха коллективо цун кандидатура Сунженски райсовете халкъа депутаталла харжа оттайир. Хано ше бакъдир из нийса даь хинна хIама хилар. Ше депутат волча укх йоккха йоацача юкъа дукха а дика хIамаш карагIдаьннад Коломыцевна. Транспорта, промышленностеи бувзамеи балха тIахьожам лоаттабеча комиссе член ше хиларах тарра, цо дуккхаза а райсовета исполкомашка, сессешка выступленеш яьй, тохкамаш деча дакъа лаьцад. Масала, Сунженски АТП коллективо болх мишта бухьожаш хилар из юкъевоагIа комисси. Цо гучадаьккхар 1987 шера пасажираш дIа-хьа ца бугаш 3807 рейс юкъагIа яьккхалга. Массазарча комиссе материалех из гIулакх теркаме нийцар халкъа тIахьожама районни комитето.

ХIанзчул массехк шу хьалха Карабулак яхача болхлой поселкера юкъера школа районе дикагIчарех лоархIаш яр. Занятеш е художественни самодеятельноста доакъашхой репетицеш чакхъяха а, (школе оперни кружок а яр) тайп-тайпарча кружокашта болх бе моттиг а яр шортта. ХIаьта таханарча дийнахьа цу школе шин сменагIа болх бешше а ха тоъац художественни самодеятельноста репетицеш е. (Ха хилча а моттиг яц). Цудухьа депутата Коломыцева цхьан сессе предложени йоалайир: хIанз яьсса латта хьалха «Сунжанефть» НГДУ контора чу хинна помещени дешархошка дIаялара тIаерзаяь. Из предложени депутаташа меттел дуккхача наха а хьаллаьцар. ХIанз бокъалгахьа доалаш а латт из дош.

С. АЛЕКСАНДРОВ.

МИШТА КИЙЧЛУ ГОРОД IАНГА?

Халахете а, къаста гIерт вайх хоза ахка. Гуйре латт цун коанаIарашка ена. Цун «дошо» бос а бовргба иштта сиха. Цудухьа, дикача даьша аьхки кийчду шоай боахамаш Iанга. ТIаккха Назрань города дай мел сагота ба-хьогI цу гIулакха?

...Райисполкомо (горсовет цу гIулаккхах мукъа хIана ют ховш дац, райисполкоманиз дукхагIа болга хила мег-кх из) шийгара доагIар хьадаьрг лархIа мегаргда цу гIулакха. ДIадахача Iай еррига город оахкаш сангараш, лоа, хотта керчабеш наха хинна хало дага а еха, укх шера бIаьсти городе йIовхал мел эшача учреждений, организацей, предприятей хьакимаш хьагул а баь Iанга еча кийчон цар де дезар дIахьалха даьккхар цо. Цул тIехьагIа, июль бетта, юха а исполкома заседане ладийгIар, бIаьсти яьча решенех цар фу даьд хьажа.

Ерригача городе ши кулгалхо мара хиланзар ер даьд оаха аьнна цу хьакъехьа дIаала хIама долаш. Уж бар трикотажни фабрика директор С. Муталиеви, «Назраньмежрайводоканала» начальник А. Мальсагови. Царгара дIа мел иккхачарна цIаькха а дагадохийта дийзар из гIулакх. Цхьабарашта: Ахриев ГIапура цIерагIча «Электроинструмент» яхача завода директора Х.-М. Тамасханова, РАПО-рча РТП начальника Х. Пугиева кхычарна дIа а хайтар: царна из юххера дагадохийталга. Кийчон балхаш чакхдаха деза ха а хоадайир цу заседане — 1 сентябрь хьатIакхоаччаш.

Из ха, вайна гучча тайпара, хьатIаэттарг лархIа ма мегаргйий. Бакъда, тхона бIаргадайнача суртах Iа хьатIадеча мара (хьалха мо) хIама эргадоале тамаш я укхаза. ХIана аьлча, еррига город хьаийцача 40 — 50 процент мара Iанга кийчо яьяц. ХIаьта цхьадола эггара согатах дола ремонтни балхаш дIадоладаьчча дисад моттигаш а я цхьацца бахьанаш а доахаш.

Иштта юкъедиса латт, масала, № 3 йолча школе, цун юххе уллача берий комбината йIовхал чуйилла аьнна 1986 шера дIадоладаь балхаш. Дукха рузкъа, никъ боабе безаш ремонт хила еза-кх из, 1986 шера денз хьайоагIаш яле, аьнна хетадала мег. Яц. Хьалха лаьттан кIала яьда готтига 520 м йIоахал йола трубаш шерагIа диаметр йолчарца хувца еза, хIана аьлча, йоагIачох ах йIовхал а дIакхачийтац цар вай ювцача школе а комбинате а. Ца хаддаш из сангар хьаеллаш, юха из лаьтта чудетташ нах боахкаш хул цига хIара Iай. ХIанз а ахангахьа мара кхаьчабац из болх. 360 метр йIаьха трубаш Iочуехкай. Юхейисараш лохаш ба, йоах. Iочуехка ядараш а вIашагIхеттаяц. Сварщик коравагIац, йоах. Из лаха везар а хIаьта сварочни агрегат цига ейта езар а райисполкомо яьча решенех — «Назрановское» яха РАПО-ра РТП я.

— Сварка еча хана уж трубаш хьалъийе а дIа-хьа нийсъе а аьнна АМООС-ра йоалаяь кран латта пхи дида, — йоахар Назранерча «Электротеплосетей» предприяте начальника М. Хаматханова. — ХIанз мо мара гIулакх дIа ца доде, хьалха шоай хинна йIовхал а йоацаш юсаргья хьатIадоагIача Iай уж ши учреждени.

«Белхи» беча хьисапе вIаштIехьдаьккха леладу районе город Iанга кийчъяра гIулакх, городера тайп-тайпара предприятеш юкъе а увзаш. ХIаьта а цхьа башхало я цу традицена юкъе: райисполкомо еча решенех дакъалаца дезаш я уж предприятеш шоай лоIамах а ца лоацаш, вешта аьлча, низагIа юкъе кхувл уж. Цудухьа да мотт тхона царна юкъе барт боацалга. Шиший гIулакхаш хьалха а тувсаш юхагIерт хIаравар.

Иштта цхьа да воацаш хургдацар из гIулакх, нагахьа санна уж балхаш деш йола цхьа служба городе вIашагIъеллаяларе. Из йоацаш я. Цудухьа хIанзалца а бахабац из болх лерттIа дIа, хIанз а бодац. Цудухьа хIанзехьа а хов тхона: нагахьа санна цу «белхашка» дакъа лаца аьнна бехкебаь кулгалхой райисполкоме дIатIабиййхача шоаш бакъбеш дувца бIаьш бахьанаш корадоагIаргда царна. Масала, из вай виййца сварщик а агрегат а ейта декхарийла волча РТП начальника Х. Пугиева аргда: тхо-м тхоай ведомственни цIеношка а лостам бе, ремонт е ца могаш хьувз. Хьувза а хьувз. Из пхезза вIаштIардаь доккха цIа хичу латта ер массехк шу да. Подвалашкара Iамаш лаьгIлац цун, хIаьта квартирашка дIайха хий дац бойлераш ца оттаярах.

Воча хьале да коммунальни цIенош а. Дукхаза вIаштIардаь 22 цIа да ПУЖКХ чудоагIаш. КIезига-дукха даь ремонтни балхаш ца лаьрхIача, таханарча дийнахьа бIаь-процента Iанга кийча да ала йиш йолаш цхьаь цаI цIа дац царна юкъе. Цул совгIа, цо Iунал - доал де дезаш кхы а дукха ма дий пишкаш йоагаю цIенош (дерригаш 107 цIа).

Предприятешта юкъе къаьстта воча хьале я (Iанга еча кийчонга диллача) «Электроинструмент» яха завод. Масса болча миха, масса йолча йоачашта йийлла я из. Еррига яьнаух завод, кораш дехад, пеIнаш хийрадаьннад. Цудухьа Iана замалахь нах цамогаш хилара ший хьалхара моттиг дIа ца хецаш хьайоагIа из завод. ХIара шера Iана еча кийчонах лаьца дош дувцача хана, эггара хьалха цун адресах хул райисполкоме еш йола критика. Пайда бий, хувцалуш хIама ца хилча...

Цхьацца оарцагI ма варгвий яхаш сатувса оамал дIаьйнаяц укхазарча хьакимашкара хIанз а.

Царех ба «Электротеплосетешкара» бараш шоаш а. 1000 тонн мазут чудотта аьнна баьккха ши кIоаг ба укхазарча городской котельне коа. 1983 шера из котельни хьалъяьча (цу хана № 432 йола ПМК оалар цох) гIишлонхоша тоадаь, кийчдаь хьаденна хила дезаш дар уж кIоагаш. Цар из динзар. Катехха кIалара лаьтта IотоIа а даь, цхьа бахьан аьшка-бетона гом а баь дIабахар. Цу хана денз иштта латташ да уж кIоагаш мазут чу ца дотташ. ХIана доттац, сенна эш из мазут? Из эш нагахьа санна город цIаьхха газ йоацаш йисача, цун когаметта доагаде города йIовхал яла. ТIаккха лоархIаме а бехктокхаме а гIулакх деций из? Цу 1000 тонн доагорца диззача 25 дийнахьа йIайха лоаттае йиш йолаш я город. Бакъда, цIаьхха газаца из хатар хилча оарцагIбала йиш йолаш бац тепловикаш хIанз. ХIана аьлча, цу кIоагашка Iочудетта мазут лаьтто «дIадуъ», хIара ден-бус 4 тонн а юъаш. ТIаккха хIара квартала цхьацца эзар тонн из лаьттах Iочу а ухийташ вагIа йиш йий? Хьанна хов, цхьаннахьа гIолла хьалтIа а даьнна цо цхьа экологически хатар дой а?

Фуд из проблема дIаяккхара деррига а эшар? Ах тонн хиллал цементи кIаьда гIуми, хIаьта цу кIоагаш чу штукатурка е цхьа-ши саги. Цхьан-шин дийнахьа билла болх ба-кх дIатохавелча. ХIаьта а ер пхелагIа шу да тепловикаша из болх бергволла подрядчик леха... Ер пхелагIа шу да, резервни доагор Iалашдац, яхаш массайолча совещанешка, заседанешка царех бехкаш доаха. Бакъда, хIанз а эргадаьнна хIама дац.

ЦIаькха а оарцдаьккхача бакъахьдар района органаша город Iанга кийчъяра. ХIана аьлча, хIанз мо из гIулакх «белхех» тийша дуте халача хьале хургья из шелал хьатIаэттача.

А. КОКУРХОЕВ,
«Электротеплосетей» предприяте мастер.

Ю. ЦОЛОЕВ,
АТП водитель, тха штате воаца корр.

М. ЗАНГИЕВ,
тха соб. корр.

КЕРДА ВIАШАГIКХЕТАР

Грозненски района къахьегамхоша боккхача безамца тIаййцар укх деношка Каховка яхача городера ена делегаци. Хьаьший хилар «Тепличный» яхача совхозе. Цига царца къамаьл дир цу боахама директора Амаева Зулай Накмановнас, совхоза керттерча специалисташа, болхлоша. Шоаш иштта Iимерза тIаэцарах дег тIара баркал аьлар фусамдаьшта КПСС Каховски райкома пропаганден агитацеи отдела заведующе С. А. Шкарупос, Каховски райисполкома председатела заместитела В. В. Шербинас, делегацена юкъе болча художественни самодеятельноста доакъашхоша.

Цул тIехьагIа хьаьший хилар «Юбилейный», «Заря» «Атагинский» яхача совхозашка, тIемеи къахьегамеи сийлен моттигашка, къахьегамхошцара дукха вIашагIкхетараш чакхдаьхар цар.

Ер шу долалуш грозненцаш а хиннабар каховцаш болча. ХIанз юхавIашагIкхийттабар доттагIий.

— Сентябрь бутт чакхболаш тха района викалаш Каховке гIоргба, — аьлар КПСС Грозненски райкома пропаганден агитацеи отдела заведующе Х. Исаева. — Цига города Каховка ди дездеча дакъалоацаргда цар.

М. МАЖИТОВ.

ДОАЗОЛ ДЕХЬАРА

1989 шера дунен экономика дегIаяра темпаш белггала лохлургхилар — 2,6 процентага кхоачаш — хьахьекхад тайп-тайпарча мехкашкара 90 экономист юкъе а волаш болх беш хиннача дунен халкъашта юкъерча экспертий группа. Цар даьча тохкамегIа кIезиглургда дунен торгови оборот дегIаяр, кIезиглургья продукце керттерча тайпашта йола спрос, кIезиглургья арахьара доккхий декхараш доахкаш хиларо кIалдитача дегIадоагIача мехкий экспортни доходаш. Эггара халагIча хьала тIа оттаргда Сахарал къулбехьа дада африкански мехкаш. КIезига - дукха гIойле йолашагIа хургья азиатски паччахьалкхенаш, цхьабакъда царна воча оагIорахьара Iаткъаргда «протекционизм чIоагIъялари доккхийча боарамех спрос кIезигъялари». Латински Америке хIара сага сих лаьрхIача иштта а лоха йола реальни доходаш дIахо йодача хана кIезиглургья, из эггара чIоагIагIа Iаткъаргда хьалкхувш йоагIача тIехьенна.

ООН лерхIачох, 130 миллион латиноамериканцаш къе бах. Балхазала боарам лакха ба, хIаьта из хаддаза лакхлуш а боагIа. Къе дезалаш, эггара хьалха бераши кхалнахи а болаш, биззалца хьадаа хIама доацаш ба, е ма дарра аьлча, меца ба. Дуккхача мехкашка кхычахьарчул дукхагIа дов бераш. Цул совгIа шоашта даа хIама Iалашдара сагIа деха е хьабе болх лаха улицашка арабовла безача кхаьчаб дуккха кIаьнкаши йиIигаши. «Из реальни хIама хинна дIаэттад Латински Америка хIара йоккхача городе», — яхаш тешал ду ООН берий фондо.

СУРТА ТIА: ший наьнацеи зIамагIволча вошалгацеи городе енай ер перуански йиIиг даа хIама даккха моттиг кораяр догдоахаш.

Пренса Латина — ТАСС сург.

Китай тахан

АРАХЬАРА ЭКОНОМИЧЕСКИ БУВЗАМАШ ШЕРЛУШ ЛАТТ

КНР социализм хьалъечара теорена а практикана а тIавахара принципиально кердача наькъех цаI ба мехкарча къайлагIарча экономически системах хетар «доходар», иштта «йийлла» экономика хьае езаш хиларах йола идея чIоагIъяр.

Цу лостамагIа леррагIа хьадда гIулакхаш чакхдаьхар: 1980 шера КНР къулба-малхбоале лаьрххIа экономически йиъ зона хьайир, 1984 шера доазол дехьарча капитала лаьрхIа 14 портови город хьайир, хIаьта 1985 шера кхы тIа технико-экономически дегIакхувлара йола лаьрххIа кхо район хьайир. Китайски кулгалхошта хетачох, форда берда йисте цхьан линегIа йолча цу зонаша «арахьарча дуненца гIулакх леледара лаьрхIа оаса хьабе беза». Укхаза форда юхера районаш экономически дегIаахар сихделга лаьрхIа ца Iеш чура (дукхагIа тIехьайнса) районаш доазол дехьарча Iилманеи техниканеи карагIдаьннараш довзара, доалдара опыт йоаржаяра, экономически информаци дIа-хьа ялара, кадраш кийчъяра, иштта кхыдараш дара наькъаца дегIайоалае лаьрхIар.

Арахьарча дуненца гIулакх леладара лаьрхIа хьайийллача районашка, хьинаре кхаь тайпара предприятеш хьаю: цхьана доал а деш, пайданеи зенеи хьалхашка цхьатарра бехктокхаме а йолаш вIашагIиййна предприятеш, шаккъе оагIув юридически шоай лоIаме а йолаш, бокъонаши декхараши юкъедихьача даькъага хьежжа а доацаш, контракта условешца белгал а доахаш, кооперационни предприятеш; боахамий деятельноста доалдеча даькъе йиза автовноми а йолаш, духьал доазол дехьарча капитала тIа хьаяь предприятеш. 1987 шу чакхдоалаш КНР итт эзар совгIа цу тайпара предприятеш яр, цу даькъе пхи эзар совгIа — вIашагIиййна предприяти.

Китайски а доазол дехьарча а капиталий кIийлен тIа лаьрххIача экономически зонашка хьаеча вIашагIиййнача предприятей керттера белгало латт доазол дехьарча партнераша минимум гIулакхаца дакъа мара ца лоацаш хиларах (25 процент). Цу тайпарча предприятей балха керттера услови я дикагIболча Iилма-технически боарамца Iалашбелгеи продукци дукхагIча даькъе арахьарча рынке йохкилгеи. Доазол дехьарча инвесторий хьакъехьа белгала политика оттаьй, цунца дукха лакха йоаца налогови ставка оттаьй (КНР-а кхыча районашкарча 30 процента духьала 15 процент) лаьттах пайда ийбарах дукха лакха боаца мах тела мара безац, болхлой хьаэцача, царна алапи къоастадеча, продукци йохкача, валютни операцеш чакхйоахача цхьайола совленаш я.

Китайски Iилманхошеи практикашеи теркам тIабахийта анализ ю «йийллача политика» хьокхамашта, де лаьрхIар карагIдаьнначунца вIаши нийслу. Къамаьл а доацаш, сиха доахача толамех да сиха валюта Iоаяр, Китае цхьайолча моттигашка массехказа къахьегама овсарле лакхъе таро луш йола керда техникеи технологии юкъекхувлар, хIаьта иштта лаьрххIача экономически зонаша «полигоний», цхьан ханна мехкара боахама реформа фильтра (производство доалделга вIаштIехьдаккхара йолча арахьарча опыта укхаза экспериментировани ю) функцеш кхоачашъю.

Биззача боараме шоаш бакъ яь йоацача расчетех я — цхьадолча даькъе Китае хьаухийташ йола техника боаггIача боараме дика ца хиларах дог эккхар, промышленно - производственни сферана инвестици ледара тIаерзаяь хилар, капиталистически партнерий дерригенца хеттача тайпара безам ца хилар, арахецача продукце дунен рынке конкурентоспособность ца хилар, тоъал дегIа ца енача КНР экономика хьалашка хIанзарча доал дара методашта адаптаци яра таронаш кIезига хилар.

Шоашта теркам тIаоз нийрчача гIулакхашца ювзаеннача укх тайпарча проблемаша: валютаца спекуляци яро, контрабандас, тайп-тайпара экономически зуламаш даро, кхыйолча законагIа доацаш рузкъа Iоадара формаша. «Йийлла политикен» «капиталистически идеологи юкъеяреи» цхьатарра ца а лоархIаш, Китае дийллача корашка гIолла кердача феца зIок мозий чуухийт». Цудухьа укхаза ма яххара «социалистически духовни культура хьаяра» дукхагIа теркам тIаахийта беза.

«Йийллача политика» новкъосталца КНР хьинаре дунен халкъашта юкъера гIулакхаш чакхдахара идея кхоачашъяра керда импульс елар 1988 шера бIаьсти хиннача халкъа депутатий Ерригкитайски собране 1-ча сессе, цига доазол дехьарча бийдалах пайда ийбара, продукци арахьарча рынкашка йохкара кIийлен тIа «приморски районаш сихъяь дегIакхувлара стратеги» хьалхаьккхар. Из стратеги дунен экономика юкъара ситуаци а цхьайолча азиатски паччахьалкхенаша шоаш производства иерархе лакхагIча лагIа тIа йовлаш (халача къахьегамца — дукха капитал дIайохийташ — дукхача техника дакъа лоацаш — Iилман уйла тIаерзаяь хьаеш йола продукци) шоай халача къахьегамца яь продукци йохка рынок кхыча мехкашта мукъаютача «Азерча зIамигача биъ сармака» (Гонконга, Сингапура, Тайвана, Къулбехьен Корея) опыт теркал а еш оттаяьяр. Цу ситуаце тIа гIолла из предложени еннаяр Китаяс дунен конъюнктура раскладка луш йолча беркатерча шансах пайда а эцаргболаш, халача къахьегамца хьаеш йола продукци маьхалъяккхара рынке мукъаяьнна моттиг сиха дIалоацаргйолаш. Китайски экономисташта хетачох, цо цкъадале приморски районаш бийдалцеи материалашцеи Iалашъеш чурча районашта тIалатта дозал дIадоаккхаргда, из кхыча доазол дехьарча мехкашта дIа тIа а дилла (продукци йохкалга санна), хIаьта шозлагI-дале ший яхь лелаяра способностащ, хIаьта цунца мехка юкъара технико-экономически боарам цIаьхха лакхбеш, цунца дунен халкъашта юкъера гIулакхаши конкуренции лелаеча хьинаре дакъа лоацаргда.

Из Китае маьха дарегIа болхлой низ хиларцеи халача къахьегамца продукци хьаяра традицеш дегIаяхкарцеи дувзаденна ца Iеш доазол дехьарча предпринимателашта шоай капитал юкъеяхийтара керда льготни формаш лахарца дувзаденна да. Цу ханна КНР-е дика кхетаду из керда стратеги кхоачашъеча къаьстта негативни явленеш а халонаш а духьал нийслургхилар. Цхьадолча даькъе, укхаза дувцар да дунен рынкера конъюнктура цхьатарра хург ца хилар агIеи мехка чурчеи приморски районашта юкъе енна юкъ кхы а чIоагIлургхилара кхерамагIеи. Цхьабакъда, приморски районаш дегIакхувлилга сихдара идея бIарча хьанийцача арахьарча дуненца гаргаозара политика нийса дIахояхьар да, КНР социалистически экономика дунен рынке конкурентни къовсамах школах чакхъяьннача «йийллача тIпагIа товарни экономика» е гIортара концепцеца вIашкадоагIаш а да.

Элеонора КОРБАШ,
экономически Iилмай доктор.

ДУНЕ ЦХЬАН КIИРАГIА

ЮХА А ПРО ХЬАКЪЕХЬАРЧА ДОГОВОРАХ

Укх деношка Женеве советски американски викалаш 1972 шера даь дола противоракетни оборона (ПРО) системашта доазув оттадара хьакъехьара Договор мишта кхоачашду хьожаш ба. Цу тайпара вIашагIкхетараш хIара пхе шера цкъа хул Советски Союза а ВIашагIкхийттача Штатий а из лоархIамегIа дарех дола советско-американски Договор дукхагIа дахийтар а цун эффективность лакхъяр а духьа шоашта хетараши новкъадараши цига дувцаргдолаш. Ядерни герзаш Iоаделга юхатохара деча гIулакхий хIанз йолаш йола еррига система тIалатта лард я из.

Цу документа кIал кулгаш яздаьдар городаи стратегически лоархIамеча объекташтеи еш йола военни нападени юхатохара йола ший тайпара духьале хьаяра технически таронаш йолаш йолга къаьгга гучаяьнначул тIехьагIа. Кхетадеш да, цу тайпара таро я яхилга, нагахьа санна из кхоачашйой, ма дарра аьлча, из да герзаш Iоадара керда никъ хьабеллар а долга. Дувцар фуд аьлча, из да хIара оагIув цул тIехьагIа кхы -а чIоагIагIа дола герз хьаде гIортаргйолга, цу духьаленна духьала отта могаргдолаш. Ма дарра аьлча, цо хIара оагIув противоракетни оборона эргаяьккха тоае гIортнийтаргья. Иштта дIагIоргдар из гIулакх. Советски Союзои США-си цу хана барт баьбар хIара оагIонна алхха цхьа система мара хьае бокъо лургйоацаш. Вай хьае йолайир из столица лораяра, хIаьта американцаш болабелар шоай стратегически командоване центра противоракетни прикрыти е.

Шеко йоацаш да, ПРО хьахьехьара Договор боккха лоархIам болаш хилар. Из хиннадецаре герзаш Iоадара темпаши боарамаши хIанз а доккхий хургдар. ХIаьта а тIеххьарча шерашка Рейгана администраце шийна могар ду, из документ денна хIама санна дIадаккха гIерташ, цунца цхьана космически базироване элементаш а йолаш йола противоракетни оборона система кийчъяра шийна паргIато яккха гIерташ. Цу американски программах официальни цIи тиллай стратегически оборонни инициатива (СОИ) аьнна, официальни йола цIи а йолаш я — «седкъашкарча тIемий» программа. ПРО хьакъехьара Договор юстара даккха Вашингтон гIертилга керттера духьале хилар стратегически наступательни герзаш 50 процент кIезигдара йолча советско - американски переговорашка. Уж хIанз Женеве еш я. Советски Союза позици хьадда я: барт хила йиш яц ПРО хьакъехьара Договор дизза кхоачашдеши йилла ха чакхъяллалца цунна юкъера дIа ца довлаши хилча мара, цу гIулакхо хьаьддача хана стабильность лоаттаергъяр. Вашингтон цу тайпара оттадаьча деша раьза йолаш санна хеталой а, из массаза переговорашка къаьстта йолча соглашене тайпара официально барт бе беззача гIулакх дIатIакхаьчача Iоткъам бе йолалу.

ПРО хьакъехьара Договор мишта кхоачашду хьажара аргIанара переговораш е Женеве кхаьчачул тIехьагIа СССР делегацена керте латтача В. Карпова белгалдаькхад, дунен халкъашта юкъера кхерамзле чIоагIъяра цу документа болча принципиальни лоархIамо декхарийла ду вай из лораде а хьашташ кхоачашде кийча а долаш цаI шоллагIчун йоакхо еш хилийта а. Цу тайпарча уйланца белгалйоалаш я советски позици.

Валентин ВАСИЛЕЦ.

ОЛЬСТЕРЕРА IАЗАП

Доккха Iазап тIалаьттача Ольстере юха а цIий Iоухийт. ХIара дийнахьа хIана дац аьнна Англе «КIайча колонера» хоамаш ух бомбаш лелх, довнаш ду. нах боабаьб, яхаш. Алхха августе вийнав цига 16 саг, 80 гаргга сага човнаш яьй. Къулбаседа Ирландера хьал дийцад Лондоне правительственни кабинета заседанешка. Хоам беш ма хиллара, Уайтхолл цхьан хана Лондано Ольстере юкъедоаладаь хинна, тIехьагIа общественноста Iоткъамага дIадаьккха дола интернироване хьакъехьара закон оалаш дар юха юкъедоаладара дош «Iомадеш» ва, яхаш.

Къулбаседа Ирланде хIанз юха а низаш де доладалар нийсденнад шоай граждански бокъонаш лораеш хиннача североирландски католикий восстани йохаяра Ольстера лаьтта эггара хьалха британски салтий чубаха дизза 19 шу дузача денца. Цу хана денз Лондона «хьашта» Ольстере лорадеш лаьтта британски «томми» пхийтта эзарнега кхаьчаб. Англе Къулбаседа Ирланде оккупаци яьча шерашка 2.600 саг вийнав, 300 эзар гаргга бараш инвалидаш хиннаб, итташ эзараш нах набахтенашкеи концлагерашкеи чубехкаб. Тахан а мехка низаш ду, нах боабу, дина тIагIолла вIашдухьала латт католически а протестански а общинаш, католикаш къел Iувшаши бокъо йоацаши ба. Официальни Лондон ший лоIам Ольстера халкъа качбехкаш я, репрессивни военно - политически а судебни а аппаратах ког гIортолга а еш.

Официальни Лондона оагIонгахьара деча низаша хьалхьоаду вокха оагIонгахьара низаш. Дукха ха йоацаш бийса юкъе яхача хана Белфаста 55 миль гаьна йолча Тирон яхача графстверча цхьан автомагистрала тIа чIоагIа иккхача бомбах хьахилар аргIанара трагически эпизод. Иккхача бомба отпускера юхабоагIаш бола английски бIухой йоккха группа тIахинна автобус кхы пайдана йоацача яьккхар. Из эккхар бахьан долаш царех бархI саг велар, 28 сага човнаш хилар.

Бомба эккхийтарах а тIеххьарча ханара низаш дара кхыйолча актех а болча бехка кIал эттай североирландски католикий подпольни организаци — Англи Ольстерера араяккха а «партизански тIемеи» террореи методех Ирландех из хьатоха а гIерташ дола «ханна дола» ирландски республикански эскар (ИРА). ИРА отрядаш хIанз хьинаре «наступлени» еш да британски бIунеи позиценеи, традиционни методех пайда а эцаш — саьн тIехьашкара топаш етташ, бомбаш лелхийташ. ИРА-с пайда эц машара средствашца граждански бокъонаш йоахалургхилара таронах бола тешам байна болча католически гетто бахараша хьаллоацаш хиларах.

Ирланде коммунистически партии кхыдола демократически низаши сагот деш да английски оккупанташта лаьрхIа долча пхорчашеи бомбашеи тIехь - тIехьагIа вIалла гунахьа доаца нах боабеш хиларо. Цар лоархI североирландски кризис дIаяккхара средство санна йола террор перспектива йоацаш йолга а конфликтана низа решенеш яра никъ дIахо бахьара Лондона бахьан лулга мара а дац из.

Николай ПАХОМОВ.

ПОЛЬША: МАЛАШ БА ЗАБАСТОВКАШТА ТIЕХЬАШКА ЛАТТАРАШ

ШоллагIа кIира да цхьайолча шахташкеи предприятешкеи забастовкаш я, мехка социальни дешашта дукхагIа Iоткъам а беш халкъа боахама доккха зе деш латт, яхаш Польшера унзара хоамаш хьауха. Мехкара событеш мишта, айлуш йоагIа хьожаш юххьанца денз мел хиннарашта, эггара хьалха, полякашта шоата хьалхашка цу деша хьакъехьа дукха хаттараш эттар. ЗаконагIа йоацаш цхьан шахте дIайолаенна забастовка сел сиха кхы а иттех моттиге кхоачаш хIана дIаьржар? Юххьанца шахтераша цхьадола экономически дIадехараш мара доацаш дIадоладенна из гIулакх вIалла дага а доацаш дулургдоацар де яхача хIана кхаьчар, цул тIехьагIа хьалха хинна «Солидарность» юхаметтаоттае яхаш правительствана хьалхадоахаш политически ультиматум хIана хилар цох? Океанал дехьара цIаьхха юха а кхерам тIатувса хIана болабелар Польшана «профсоюзни бокъонаш телхаярах» бойкот оттаергья, санкцеш тергья, яхаш?

ДIадахача деноша дукхагIча даькъе цу дешашта жоп делар. Ховш да, хIанз ПНР чакхйоаккхаш йола экономически реформа — из чоалхане а дукхагIча даькъе хала а процесс я. Экономике еш йолча кIоарггача перестройка эффект 2—3 шу даьлча мара хургьяц, хIаьта хIанз маьхаш лакхлуш хилар, инфляци бахьан долаш алапеш тIадетталой а, къахьегамхой цхьадолча тIоаний материальни хьал объективно талхаш латт. Цхьабакъда хIанзарча стачечни хорш айеннача хана эггара хьалхарча плане латтараш субъективни фактораш я. Польше майски забастовкаш йолча хана «Солидарностерча» экстремистий вIаштIехьдаьн надац шоашта хетар чакхдаккха. Цудухьа кердача тайпара социальни кхохкам айбара чIоагIа уйла тIаяхийта кийчбенна хиннаб уж. Духхьал инспираци яь а хила тарлу. «Ильски манифест» яхача шахте забастовка хургья аьнна хоам ма хиланге а укхаза а силезски кхыча шахташка а цу саххьате хьакхаьчаб кхайканза баьхка Гданьскера хьаьший. Уж нах хьалхьебе болабеннаб болх соцабе, политически хьадехараш дIакхайкаде, яхаш.

Цул тIехьагIа массехк сахьат далалехьа цу наха вIашагIъеллай «Шахташта юкъера забастовочни комитет». Цо кхайкарал даьд малхбузехьарча профсоюзни объединенешка, «Солидарноста» легализаци ергйолаш «польски правительствана Iоткъам бар» царгара дехаш. Гуш ма хиллара схема кхоачам хиллал дика кийчъяь я. Цудухьа цхьадолча малхбузен мехкашкара хIанз (цига хIара дийнахьа массехк забастовка хул) ПНР адресагIа тIахьехамаш кхайкаду «къахьегамхой бокъонаш ма телхае», яхаш. Къаьстта чIоагIа тохабеннаб АФТ—КПП яхача американски профобъединене лидераш. Цар вашингтонски администраци тIахьех укх деношка США тIанийцача кердача торгови законага хьежжа Польшана духьала санкцеш оттае, яхаш.

Мел чIоагIа цIенхаштта из хьал этта дале а, цунах драматизаци е гIортар нийса хургдацар. Польшера кхаьчача тIеххьарча хоамаша хьахьокх социальни кхохкам мелбенна а забастовкаш еш йола предприятеш кIезигъенна а хилар. Цхьабакъда, керттердар да польски общества дуккха дукхагIболча наха забастовщиккий гIулакхаш могадеш ца хилар, мехка хьалхашка латта проблемаш цар къоаста ергйоацилга, халача хьала тIа оттаергйолга кхета а деш. «1981 шера хиннача хьал тIа юхакхоачилга хургдац, — аьннад ПОРП ЦК Политбюро члена, ПНР чурча гIулакхий министра Ч. Кищака. — Халкъа кхоачам хиллал хало тIаэттар цу хана, болхлой протести багара дирст яьккха анархизми малагIа я ховргдолаш».

Александр КОНДРАШОВ. (ТАСС).

Колумбера ухача хоамашка хьежача, укхазара хьал чIоагIа кхохкаденнад. Сага бокъонаш, къаьстта вахара йола бокъонаш, шийна хетар дIаалара, политически балха юкъе паргIатта дакъалацара йола бокъонаш гIожагIча мафе делецаша, ультраправи экстремистски группировкаша. ХIара дийнахьа цу мехкара хоамаш даьд, гунахьа доацаш ахархой боабаьб, яхаш.

Моттигерча наблюдателаша лерхIачох машаре баха нах кхерабе гIерт реакци, къаьстта мехка исторе чухь эггара хьалха укх шера 13 марта хоржамаш долча хана городашка, муниципалитеташка хержа аьрдехьарча нивикалаш болча районашка, юкх лакхехьара хиннаб. Информационни агентства хоам беш ма хиллара, кара шу доладелча денз политически низаш дарах 1.300 совгIа саг вийнав Колумбе, царех дукхагIбараш Патриотически союза а кхыча прогрессивни демократически организацей а членаш хиннаб.

СУРТА ТIА: укх тайпара сценкаш Колумбе каст-каста хулаш да.

ТАСС фотохроника.

Цхьаккха вицвеннавац, цхьаккха дицденнадац

Даьх бола хоам

Укх шера Коталон цӀей хьатӀакхоачача деношка «Алханчуртский» совхозе волаш яйзар сона Цечоева Мовлатхан. Из ше елаенна, безаме хилагӀерташ яле а, гӀайгӀане хьежар цун бӀаргаш, теӀа дар йистхилар. Аз цун бахьан фуд аьнна хьаттача, уйлашка яхар из.

— Коталон ди долча хана кӀезига елхац сон са нана Маржани, — аьлар цо. ТӀемо чов ца еш нагахьа саг хургвац, бакъда, ший маьжено чӀоагӀагӀа лазар деш санна ма хетий хӀаранена. Сийлахь-боккхача Даймехка тӀемо да ваьккхав согара.

Тахан санна дагадоагӀа Мовлатхана Брестски крепость лораяьраши цига байначар гаргара нахи вӀашагӀкхийта ди. Из дар 1986 шера, май бетта. «Котало» яхача майдангара болабенна, города эггара шерача улицагӀа турпалкрепость йолча бахар уж. ГӀайгӀане хьежар цар бӀаргаш вӀалла дӀа ца йовш, цӀе байракх санна михо ловзаеш йоагача Сийлен цӀера алага.

Дукха нах Ӏайнабар гонахьа. Малхо лепайора цар бе йоаххка зизай курсаш. Царна тара лестар тӀема ветераний ноакхош тӀа яда орденаш, медалаш, погонаш тӀара седкъий.

ЙӀаьхъенна йоагӀача колонна мугӀарашка бар тӀем тӀа шоай синош дӀаденнарий истий, бераш, цар бераш. Уж укхаза боалабаьбар дуккха шераш хьалха хиннача хатаро, тӀема туржаӀо. Царех дукхагӀбарий кара похоронкаш яр. Цхьабакъда кӀезига бацар «Хоам боацаш вайнав» яха дешаш тӀаяздаь каьхаташ дахьаш баьхкараш а. Вежа моттиг малагӀа я ца хой а, шоай маьра, даь, веший сий де, уж дагабоха баьхкараш бар уж. Кхы а дар царна дагалатташ — хьанна хов «лар йоацаш» вайнача кхоачарча сагах лаьца хоам хуле а? КӀезига мичад цу тайпара масалаш: хьалхагӀа йовзаш ца хинна 217 цӀи дӀатӀа ма язъяьйий крепосте долча Сийлен улга тӀа.

Цу тайпарча нахаца яр салтечун Цечоев Дотий Халата йоӀ Мовлатхан а. Ше сакхетарг хилча гӀоне, тӀем тӀара цӀа ца воагӀаш висача ший даьх дола бакъдар ха гӀертаро йоалаяьяр из укхаза. Фу дар цунна ховш дар?

ТӀом болабалале ши шу хьалха мари сесаги хинна баха хайшар цун да Халати нана Маржани. Дукха ха яккханзар цхьан тхов-кӀала бахаш, 1940 шера, шийлача феврала дийнахьа Брест-Литовски эскаре гӀулакх де вахар Халат.

Кастта йиӀиг йир Маржана. Шу а даьннадацар бера тӀом хьовча хана. Цу хана денз аккхы каьхат данзар эскаре вахача Халатагара. Йоккха хулаш йоагӀача йиӀигага нанас каст-каста дувцар цох лаьца. Лакхача дегӀара, хьатара юхь йолаш. сакъердаме саг вар из. Ткъаь иттлагӀча шерашка комсомола мугӀарашка эттар Халат. Цу хана моллагӀчо болаккхаш ког бацар из, хӀана аьлча Советий Ӏаьдала моастагӀий хӀанз а дукха бар. Цу лирача шерашка шурий ферма заведующи волаш болх бир Халата. ТӀаккха комсомольски организаце секретарь хержар къона комсомолец. Наха сийдора цун.

ЧӀоагӀа сакъердаме дар Халата эскаре вахачул тӀехьагӀа яздеш хинна каьхаташ. Ше малх чубузача моттига гарга ва яхаш хоам бора цо. Цу хана денз сайриййна ара ца баьлча Ӏелац нанеи йоӀи. Чубузаш латтача малхага хьежаш латташ дукха ха йоаккх цар.

Духхьашха болхаш цхьана бахар Маржани Мовлатхани Бресте. ЧӀоагӀа безаме тӀайийцар уж моттигерча музея Ӏилман болхлочо Зварич Галина Николаевнас. Цхьабакъда, цаӀ дар садуаш: крепость лораеш байнарий спискашта юкъе Халата цӀи корайинзар царна. Бакъдар ца ховш Ачалкхе цӀабаьхкар ЦечоевгӀар.

Музея болхлой оарцагӀбаьлар дог деха хьувзача наннеи йоӀаи новкъостал дара. Каста хьалхара хоам хилар. Азербайджански ССР ваьча, хӀанз город Горьке вахача тӀема шерашка политрук хиннача Степанян Погос Семеновича музея цӀерагӀа яздора Дотий Халат тӀом болабеннача дийнахьа даймехка доазув лорадеш турпал санна валарах. Цу тайпара хоам бир тӀема ветеранаша Кузнецов Федор Михайловича, Зеленов Николай Михайловича а. Иштта гучадаьлар вай мехкахочох дола бакъдар.

ХӀара шера болх Маржани Мовлатхани Бресте. Шоаш мел болхача хана Ачалкхерча лаьтта коана хьо цар, цига, вежарий каша тӀа из дӀа-хьа тоссаргйолаш. Шоаш цӀабоагӀача хана а бицлац белорусски лаьттан коана я. Иштта дийна бувзам эттаб вай Даьхен шин моттига юкъе.

— Вай мехка даха къамаш даим хиннад вӀаши хьерчаш, гӀо-новкъостал деш, доттагӀал долаш, — яхаш дувц Мовлатхана. — Цудухьа духьалъоттабаьб ший накха моастагӀчоа са дас Халата а.

М. КАРТОЕВ.

СУРТА ТӀА: Брестски крепоста ветеранаш вӀашагӀкхийттаб. Хьалхарча мугӀаре аьттехьара аьрдехьа шоллагӀьяр Маржан я, шоллагӀча мугӀаре аьттехьара аьрдехьа кхоалагӀа латтар Мовлатхан я.

ТЕЛЕПРОГРАММА

30 АВГУСТ. ШИНАРА

I ПРОГРАММА

6.30 — 120 минут.

8.35 — «Къона Росси». Ийс серех латта художественни фильм. (6 сери).

9.45 — «Даха, лаьтта». Экономически программа.

10.45, 15.30, 16.45 — Керда хоамаш.

15.45 — Телевидене Красноярски студе программа.

16.50 — «Вьетнам — год дракона» яхача телевизионни документальни фильма премьера.

17.40 — «Мзиури» яхача ансамбла выступлени.

17.55 — «Кировоград, учителю Эдигею» яхача телевизионни документальни фильма премьера.

18.15 — Ӏилма, теори, эксперимент, практика.

18.45, 23.15 — Тахан дунен тӀа.

19.05 — «Ловзаш бараш». Письмона тӀехьа яь командировка.

19.50 — «Къона Росси». Художественни фильм. 6 сери.

21.00 — Ха.

21.40 — «ЛадувгӀал, новкъост» яхача телевизионни документальни публицистически фильма премьера (XIX Ерригсоюзни партконференцех дола дувцар).

23.25 — Илли-88.

II ПРОГРАММА

8.00 — Ӏуйрийнара гимнастика.

8.20 — «Салам». Къоаршой-Балкхарой АССР халхара «Кабардинка» яхача Паччахьалкхен ансамбла концерт.

8.55 — «Москве гӀолла баь никъ». Девичье поле яхача гӀолла. Лужникашка». Художественни фильм.

9.15 — Французски мотт. Мотт Ӏомабара хьалхара шу.

9.45 — «Ца вовза салте». Бераштa йола художественни фильм. 2 сери.

10.55 — Французски мотт. Мотт Ӏомабара 2 шу.

11.25 — «Жалоба». Художественни фильм.

12.40, 23.35 — Керда хоамаш.

12.45 — Л. Н. Толстой. «Детство, Отрочество. Юность». Телевизионни спектакль. 2 дакъа — «Отрочество».

16.55 — Керда хоамаш (гӀалгӀай меттала).

17.00 — «Звездные войны — тревоги земли». Документальни фильм.

17.25 — «Поэзе минуташ». М. Вышегуров (гӀалгӀай меттала).

17.35 — «ЧӀоагӀача кӀина — интенсивни технологи». Ӏилма-популярни фильм.

17.59 — «КӀи-марса ха — сагота ха я». Рейд (нохчий меттала).

18.00 — «Къонабарий оазаш» (нохчий меттала).

18.25 — «Нохч-ГӀалгӀайче». Информационни программа.

18.40 — Хоккей. СССР кубок. Финал. ЦСКА — «Динамо» (Москва). 2-гӀеи, 3-гӀеи йовкъаш. ПерерывагӀа (19.50) «Бийса даькъала хийла шун, бераш!». «Художник волча хьоашалгӀа».

21.00 — Ха.

21.40 — «Дийна планета». Шийтта серех латта документальни фильм. 6 сери «Яьга яьссаленаш» (Великобритани).

31 АВГУСТ. КХАЬРА

I ПРОГРАММА

6.30 — 120 минут.

8.35 — «Къона Росси». Художественни фильм. 7 сери.

9.40 — «ЛадувгӀа, новкъост...» (XIX Ерригсоюзни партконференцех дола дувцар). Телевизионни документально-публицистически фильм.

11.15, 15.30, 17.00 — Керда хоамаш.

15.45 — Илли оал И. Демьяновас.

16.05 — Телевидене Казански студе программа.

17.05 — Школа: хувцамий ха. Интернациональни кхетамах.

17.35 — Д. Шостаковича музыкальни ганз.

18.10 — Поэзе минуташ.

18.15 — Саги закони. СССР-е бера бокъонаш лораяр. Къамаьла юкъе дакъа лоацаш ба СССР Генеральни прокурор А. Я. Сухарев, В. И. Ленина цӀерагӀча Советски берий фонда правлене председатела заместитель Е. М. Карманов, СССР чурча гӀулакхий министра заместитель Ю. Д. Журкин.

18.45, 23.00 — Тахан дунен тӀа.

19.00 — Экономически знаней лардаш. «Агро». Телевизионни журнал. Юрта боахаме арендни, подрядни, кооперативни гӀулакхашка бовлар. Къамаьла юкъе дакъа лоацаш ва СССР Госагропрома председатела заместитель, СССР Министр А. И. Иевлев.

19.30 — «Спутник телезрителя».

19.55 — «Къона Росси». Художественни фильм. 7 сери.

21.00 — Ха.

21.40 — Перестройка прожектор.

21.50 — «Калейдоскоп-71» яха кхийнараштa йола мультипликационни фильмаш (1—2 выпускаш).

22.10 — Футбол. Дунен чемпионата херж матч. Исланде сборни — СССР сборни. Исландера трансляци. Перерыве (23.00) — Тахан дунен тӀа.

II ПРОГРАММА

8.00 — Ӏуйрийнара гимнастика.

8.20 — Курмангазы цӀерагӀча Казахски паччахьалкхен халкъа инструментий оркестра республика заслуженни коллектива концерт.

8.50 — «Москве гӀолла никъ бар. Ленинградски проспект». Документальни фильм.

9.10 — Немций мотт. 1-гӀча шера Ӏомабераштa.

9.40 — «Вовзаш воаца салте». Кхаь серегӀа дола художественни фильм бераштa лаьрхӀа. 3-гӀа сери.

10.50 — Немций мотт. 2-гӀча шера Ӏомабераштa.

11.20 — Мультипликационни фильм.

12.00, 23.10 — «Кердадараш».

12.05 — Л. Н. Толстой — «Детство». Отрочество. Юность». Телевизионни спектакль. 3-гӀа дакъа. «Юность».

17.30 — «Кердадараш» (нохчий меттала).

17.35 — Кинопрограмма «Советски Союзе гӀолла».

18.35 — «Хозал хьаераш» (нохчий меттала).

18.55 — Документальни фильм «Бумеранг».

19.15 — «Нохч-ГӀалгӀайче». Информационни программа.

19.30 — «Нагахьа санна цӀенадар дувце».

20.00 — «Бийса сатийна хийла шун, бераш!», «Вира бакъилги инкала кӀориги школе мишта ихай». Мультипликационни фильм.

20.15 — Парторганизацешкара отчеташи хоржамаши.

20.30 — «СалоӀача сахьаташка».

21.00 — «Ха».

21.40 — Перестройка прожектор.

21.50 — Доазол арахьарча фильма экран. «Воздушные ворота» (СРВ, 1983 ш.).

23.10 — «Кердадараш».

1 СЕНТЯБРЬ. ЕРА

ЗНАНЕЙ ДИ

I ПРОГРАММА

6.30 — 120 минут.

8.35 — «Къона Россе». 9 серегӀа дола художественни фильм. 8-гӀа сери.

9.50 — Футбол. Дунен чемпионата отборочни матч. Исланде сборни — СССР сборни. Исландера передача.

11.30 — Саги закони.

12.00, 15.30, 16.45 — «Кердадараш».

15.40 — «Россыпи, россыпи...». Фильм-концерт.

16.10 — Мультипликационни фильмаш: «Булик Васяи цун доттагӀийи», «Пиллеи письмои».

16.25 — «Бокхача тӀема тӀеххьара залпаш». Документальни фильм.

16.50 — Тахан знаней ди. Йийллача наӀарий ди. Лакхерча школа проблемаш. Дакъа лоацаш ва халкъа образованена йолча СССР пачахьалкхен комитета председатела хьалхара заместитель Ф. И. Перегудов.

17.50 — Поэзе минуташ.

17.55 — Бера ханара цӀейнаш. «Керда дешара шу даькъала хилда». Бераштa а бокхагӀбараштa а йола программа.

19.25, 22.50 — «Тахан дунен тӀа».

19.45 — «Къона Россе» 9 серегӀа дола художественни фильм. 8-гӀа сери.

21.00 — «Ха».

21.50 — «Музыка эфире». Перерыв йолча хана (22.50) — Тахан дунен тӀа.

II ПРОГРАММА

8.00 — Ӏуйрийнара гимнастика.

8.15 — Дешара программа. «Москве гӀолла никъ бар. Ленински лоамашкара Коломенске». Документальни фильм.

8.35 — Вайна гонахьара дуне. 2-гӀа класс. Мичахьара хьайолалу Даьхе.

8.55 — «Ступень к истине». Ӏилман-популярни фильм.

9.05 — Испански мотт. 1-ча шера Ӏомабераштa.

9.35 — Вайна гонахьара дуне. 2-гӀа класс. Мичахьара хьайолалу Даьхе (шозлагӀа).

9.55 — «Макаренкоца цхьана». Документальни фильм.

10.40 — А. Н. Островскийн театри. 9-гӀа класс.

11.15 — Испански мотт. 2-ча шера Ӏомабераштa.

11.45 — А. Н. Островскийн театри. 9-гӀа класс (шозлагӀа).

12.20 — «Лоаца вӀашагӀкхетараш». Художественни фильм субтитраш а йолаш.

13.55, 23.15 — «Кердадараш».

15.50 — «Кердадараш» (гӀалгӀай) меттала).

17.35 — Тахан дерригдунен машара ди. Машар лорабара Нохч-ГӀалгӀай комитета председатела заместитела Р. А. Саламовай къамаьл.

17.45 — Шоана, бераш! «СелаӀад» яха журнал (нохчий меттала).

18.05 — «Ленин дагавоагӀаш» яха документальни фильм.

19.05 — «Нохч - ГӀалгӀайче». Информационни программа.

19.20 — «Кино: время перемен».

19.50 — «Бийса сатийна хийла шун, бераш!», «Пилла кӀориг деша яхай». Мультипликационни фильм.

20.05 — Документальни фильма экран. «Школьни гургал техачул тӀехьагӀа» яхача документальни фильма премьера (Ленинград). 1988 г. (Ленинград). 1988 ш.

21.00 — «Ха».

21.40 «Перестройка прожектор».

21.50 — Союзни республикай студей фильмаш. «Парх». Художественни фильм. (Азербайджанфильм).

2 СЕНТЯБРЬ. ПӀАЬРАСКА

I ПРОГРАММА

6.30 — 120 минут.

8.35 — «Къона Россе». 9 серегӀа дола художественни фильм. 9-гӀа сери.

10.00 — «Очевидное — невероятное».

11.00, 15.30, 16.55 — «Кердадараш».

11.10 — «Действующие лица».

15.45 — «СибарегӀенга Ӏадика ювцар».

16.15 — «Сендухьа а хӀана а».

16.45 — «Халкъа мукъамаш».

17.00 — «...Ялхайтта шерага кхаччалца а бокхагӀа а».

17.45 — Вьетнама Социалистически Республика телевизионни программа.

18.45 — Тахан дунен тӀа.

19.05 — XIX Ерригсоюзни партийни конференце наькъагӀа. Кердача хьалашка Смоленски трикотажни фабрика беча балхах.

19.35 — «Керда Россе». 9 серегӀа дола художественни фильм. 9-гӀа сери.

21.00 — «Ха».

21.40 — Перестройка прожектор.

21.50 — Хьа аьттув, артист. Илли оалаш ба Л. В. а Анисимовгӏар.

22.10 — «Взгляд». Сайрийнара информационно - музыкальни программа.

II ПРОГРАММА

8.00 — Ӏуйрийнара гимнастика.

8.15 — Дешара программа. «Москве гӀолла никъ бар. Къаьнача а заповедни а улицашка гӀолла». Документальни фильм.

8.35 — Истори. 4-гӀа класс. Ледови тӀом.

9.05 — Английски мотт. 1-гӀча шера Ӏомабераштa.

9.35 — Истори. Ледови тӀом (шозлагӀа).

10.05 — «Константин Паустовский гуйранца ше цхьа висача хана». Ӏилма - популярни фильм.

10.35 — Географи. 5-гӀа класс. Географически открытей исторецара.

11.05 — Английски мотт. 2-ча шера Ӏомабераштa.

11.35 — Географи. 5-гӀа класс. Географически открытей исторецара (шозлагӀа).

12.05, 23.20 — «Кердадараш».

17.35 — «Кердадараш» (нохчий меттала).

17.40 — «Республика кхашка» (гӀалгӀай меттала). Юртбоахама обозрени.

17.55 — Киножурнал.

18.05 — «Кхоачамаш — къаьстта чӀоагӀа лархӀа» (нохчий меттала).

18.35 — «Нохч-ГӀалгӀайче». Информационни программа.

18.50 — Телефильм.

19.10 — «ЦӀаькха а автосервисах». (Духхьалара передача телефонаш а йола 2-26-68, 2-01-65, 2-93-92).

20.00 — «Бийса сатийна хийла шун, бераш!», «Винни Пухи йоакхоний дии». Мультипликационни фильм.

20.15 — «Вай декхараш. «ТӀеххьара остановка». Киргизски ССР Кантски районерча къоаноштеи инвалидаштеи долча цӀенах - интернатах.

20.45 — Нагахьа санна унахцӀена хила ловш вале. «Бераш нек де ховш хила деза».

21.00 — «Ха».

21.40 — Перестройка прожектор.

21.50 — «Кинопанорама». Ведущи — кинодраматург А. М. Червинский.

3 СЕНТЯБРЬ. ШОАТТА

I ПРОГРАММА

6.30 — 120 минут.

8.35 — «Илле улицагӀа». Концерт.

9.00 — Мехкдаьттаи газовии промышленноста болхлой денна хетаяь. «Докха мехкдаьтта». «Парте энергетически стратеги» яхача циклацара телевизионни документальни фильм.

10.00 — «Лотос» яхача ВИА концерт (Вьетнам).

10.25 — «Вай тӀехье». «Советски культура фонд» яхача передачах долча хаттарашта дола жоп.

11.25 — «Очевидное — невероятное».

12.25 — Социализма мехкашка. «Ткъо шу даьнначул тӀехьагӀа» яха документальни фильма премьера (ЧССР).

12.55 — Союзни республикай киноискусство (Латвийски ССР).

14.30, 16.55, 00.15 — «Кердадараш».

14.40 — ВЛКСМ 70 шу дузаш. «КӀай сердал йовзаш» яха художественни фильм.

15.55 — «Массанена а хӀаранена а», «Проблемагахьа юхь йолаш». Хургйола ценообразоване реформа ювцаш.

17.00 — Дунен халкъашта юкъера программа. «Лочкъаяь дӀаьлкха Даьхе». США бахача индийски наьха вахарах дола документальни телевизионни фильм. ДӀадолалуш къамаьл ду политически обозревателa В. С. Зорина.

18.20 — Поэзе минуташ.

18.25 — «Тхо шуга хьежаш да». Афганистана лаьтта хьахиннача иллей авторашцеи уж иллеш доахарашцеи вӀашагӀкхетар.

18.50 — Эггара хьалха ЦТ экрана тӀа. «Кин-дза-дза» яха художественни фильм. 1-гӀеи, 2-гӀеи сереш.

21.00 — «Ха».

21.40 — Перестройка прожектор.

21.50 — Шоттадийнахьа сайрийна. «Телевизионни хьоашал. Виргилиус Норейка».

23.50 — «Джаз... джаз... джаз...».

II ПРОГРАММА

8.00 — Ӏуйрийнара гимнастика.

8.15 — «Мысль». Студе довзийт... «Куранташ». «Революце майда, цӀа № 1». (Ленинград).

9.00 — Херҗараш. Абрамов Федор.

10.10 — «УнахцӀено». Ӏилма-популярни фильмаш.

11.05 — Кхоана — мехкдаьттаи газовии промышленноста ди.

11.35 — Шун письмоех. Концерт (гӀалгӀай меттала).

12.05 — Саг. Лаьтта. Вселенне. Ведущи — Советски Союза шозза Турпал, СССР летчик-космонавт В. И. Севостьянов.

13.05 — «ХьунагӀара гуйре». Ӏилман-популярни фильм.

13.15 — «Нежный возраст». Художественни фильм субтитраш а йолаш.

14.35 — «Ах бийса ялалехьа а яьнначул тӀехьагӀа а» (31 июле хиннар шозлагӀа).

16.20 — Информационни музыкальни программа (нохчий меттала).

16.40 — Киножурнал.

16.50 — «Воспоминание». Мультипликационни фильм.

17.00 — Хоккей. СССР чемпионат. ЦСКА — «Динамо» (Рига). Перерыве (18.20) — Мотобол. Европа чемпионат.

19.15 — Футбол. СССР чемпионат. «Спартак» — «Черноморец». Перерыве (20.00) — «Бийса сатийна хийла шун, бераш!». «Буренушка». Мультипликационни фильм.

21.00 — «Ха».

21.40 — Перестройка прожектор.

21.50 — Союзни республикай студей фильмаш. М. Горьке. «На дне» яхача пьеса мотивех дола цу тайпара цӀи йолча художественни фильма премьера. «Ереван» яхача телефильмай студи, 1986 ш. 1-гӀеи, 2-гӀеи сереш. Перерыве (23.00) — Кердадараш.

4 СЕНТЯБРЬ. КӀИРАНДИ

I ПРОГРАММА

МЕХКДАЬТТАИ ГАЗОВИИ ПРОМЫШЛЕННОСТА БОЛХЛОЙ ДИ.

8.00 — «Кердадараш».

8.15 — Ритмически гимнастика.

9.00 — «Наькъа тӀара порядок» яхача документальни фильма премьера.

9.20 — «Спортлото».

9.30 — «Будильник».

10.00 — «ГӀулакх деш ва Советски Союза!».

11.30 — «Киноафиша».

12.30 — «Музыкальни киоск».

13.00 — «Юртара сахьат».

14.00 — «УнахцӀено».

14.45 — «Григех йола легенда». Мультипликационни фильм.

15.00 — СССР халкъа хьехархочунца Г. М. Кубраковца Останкино концертни студе вӀашагӀкхетар.

16.35 — «Дийна планета» яхача шийтта сери йолча документальни фильма премьера. 8-гӀа сери — «Керда теза хий» (Великобритани).

17.30 — Футбольни обозрени.

18.00 — Дунен халкъашта юкъера панорама.

18.45 — КӀирандийнахьара кинозал. «Стеклянная гармоника». Мультипликационни фильм. «Славься, Мария!». Документальни фильм.

19.30 — «Виктор Крохин шозлагӀа тохавалар». Художественни фильм (хьалххара).

21.00 — «Ха».

21.40 — Композитора Е. Крылатова авторски сайре. Перерыве (22.35) — «Кердадараш».

II ПРОГРАММА

8.00 — Зарядке отта!

8.15 — «Мысль» яха программа. Вай беш. Ведущи — юртбоахама Ӏилмай кандидат Б. А. Попов.

8.50 — Портреташ. Александр Грин.

9.35 — «Горизонт» яха киноальманах. 1. «Лицея день заветный». 2. «Кубики, роботы и звездное небо». 3. «Триумфы геометрии».

10.15 — «Дуненна гонахьа». Киноальманах.

11.15 — Экономически знаней лардаш. Журнал. «Телеэко». Къахьегама коллективай советаш.

11.50 — «Къаьнача спектаклах дола дагалувцамаш». Ӏилма-популярни фильм.

12.20 — Замечательни болча наьха вахар. Н. И. Лобачевский.

12.50 — «Дийнлургва хьо кердача вахара». «Народни воле» исполкома членах В. Н. Фигатнерах.

13.25 — «Чебурашка школе вода». «Пилла кӀориг цамогаш хиннай». Мультипликационни фильмаш.

13.45 — «Со хиннавецаре...» яхача телевизионни документальни фильма премьера. (Саратов). (Кулгалхо харжара проблемахи хӀаране вахара позици кийчъярахи).

14.20 — Тха города музыка. Киевера передача.

15.05 — «ДӀа а юха а». Юртара дӀа хӀана ух кагирхой.

15.35 — «Энергични нах» яхача телевизионни спектакла премьера. Автор — В. Шукшин.

18.00 — Музыкальни абонемент.

19.00 — «Судьбе завистливой назло» яхача документальни фильма премьера. Яздархочун. Н. А. Островске творчествох.

19.30 — «На арене яки» яхача фильма-концерта премьера.

20.00 — «Сатийна хийла шун, бийса, бераш!». «Хьуна фаьлг»,

20.15 — Илли доакх Пермски филармоне маӀача наьха вокальни квартето.

20.55 — «Служебни жӀалеш леладу». Документальни фильм.

21.00 — «Ха».

21.40 — «Спортлото-82». Художественни фильм.

23.10 — «Кердадараш».

СПОРТ

КЪАЛТОХАРГАГӀА ЛАТАР

Укх деношка Чувашски АССР-а г. Чебоксаре чакхъяьлар 1972 — 1974 шерашка баьча кхелетарашта юкъера шоай лоӀамагӀа кӀалтохаргагӀа латара РСФСР хьалхара моттиг яккхара йола яхьаш.

Цу яхьашка дакъа лоацаш хилар, тайп-тайпарча дозала категори йола 13 саг. Уж ба республика шоай лоӀамерча спортивни обществай викалаш. Летараштa юкъе дикагӀа кайоалаш хилар 70 кг. дозал дола Мальсагов Ӏаьла, цо шоллагӀа моттиг яьккхар, 75 кг. дозал дола Эльмурзаев Мувса — 3-гӀа моттиг, йиълагӀеи пхелагӀеи моттигаш яьхар 51 кг. дозал долча Ахметханов Асланеи Шаипов Валиден. ШоллагӀеи, кхоалагӀеи, йиълагӀеи моттигаш а Ерригсоюзни яхьашка дакъалаца бокъо а яьккхар вай кхаь спортсмено.

Т. ХАШАГУЛЬГОВА.

ФУТБОЛ

Укх деношка г. Грозне чакхъяьлар РСФСР-а производственни командашта юкъе футболах ловзаш хьалхара моттиг яккхара йола яхьаш. Цига дакъалаьцар Грознерча «Нефтяник», Черсий-Балкхарой АССР-а «Нарткала» яхача командаша. Цар ловзар чакхдаьлар счет 2:2 йолаш. ХӀанз цу подгруппе лидераш я 22 очко яьккха Ставропольски края Изобильский яхача городера «Сигнал», Черсий-Балкхарой АССР-а «Нарткала» яха командаш. Вай команда 4 моттиге я.

К. ЕВЛОЕВ.

Редактор О. Б. ГАДАБОРШЕВ.

Хи йисте.

Х.-Б. ИСРАИЛОВА этюд.

РАДИОПРОГРАММА

30 АВГУСТ. ШИНАРА

7.45 — 8.00. «Юртара Ӏуйренаш». Хаоттам.

8.15 — Республикански газетий обзор.

8.25 — Передачай программа.

8.30 — Культура учреждениеш. Ӏанга кийчо мишта ю?» (нохчий меттала).

8.45 — 9.00 — Музыка.

9.15 — «РадиоладувгӀархой письмой леррагӀа».

9.30 — «Къона заманхо» (гӀалгӀай меттала).

9.50 — 10.00. Дуне цхьан кӀирагӀа (нохчий меттала).

16.00 — Передачай программа. Хаоттам.

16.01 — «Болхлошта хетар» (нохчий меттала).

16.16 — 17.00 — Нохч-ГӀалгӀай радио керда музыкальни записаш.

18.00 — Керда хоамаш.

18.30 — 18.40 — Хоамаш.

31 АВГУСТ. КХАЬРА

7.45 — 8.00 — «Арендни подряда низ» (нохчий меттала). Хаоттам.

8.15 — Республикански газетий обзор.

8.25 — Передачай программа.

8.30 — 9.00 — Ножай-Юртовски РДК кхалнаьха, вокальни группа выступлени.

11.15 — 12.00 — Концерт.

16.00 — Передачай программа. Хаоттам.

16.01 — Депутата декхар (нохчий меттала).

16.16 — 17.00 — Нохч-ГӀалгӀай поэзи муамашка яхача циклера передача.

18.00 — Керда хоамаш.

18.30 — 18.40 — Хоамаш.

1 СЕНТЯБРЬ. ЕРА

ЗНАНЕЙ ДИ

7.45 — Юха а увзаш дегӀаахар сихдар.

7.57 — 8.00 — Передачай программа. Хаоттам.

8.15 — Республикански газетий обзор.

8.27 — Передачай программа.

8.30 — 9.00 — Художественни самодеятельноста доакъашхой концерт.

11.15 — Хиннар долаш долчунца къастача доазошка гӀолла.

11.30 — «Къахьегама ресурсаш. Мишта пайда эц царех?» (гӀалгӀай меттала).

11.45 — 12.00 — Керттера критери продукце дикал.

15.15 — 15.30 — Социалистически декхараш. Мишта пайда эц царех?» (гӀалгӀай меттала).

17.15 — Передачай программа. Хаоттам.

17.16 — Керда обрядаш — вахаре (нохчий меттала).

17.31 — 18.00 — Концерт.

18.00 — Керда хоамаш.

18.30 — Хоамаш.

18.40 — «Вахари дийи».

18.55 — 19.00 — Музыка.

2 СЕНТЯБРЬ. ПӀАЬРАСКА

7.45 — 8.00 — «Юртара Ӏуйренаш». Хаоттам.

8.15 — Республикански газетий обзор.

8.25 — Передачай программа.

8.30 — Перестройка гӀулакхаш (нохчий меттала).

8.45 — 9.00 — Музыка.

11.15 — 12.00 — «Димаев Ӏумареи цун кхолламеи» яхача циклера. «Истоки» яха хьалхара передача.

15.15 — 15.30 — Дж. Яндиева кхоъ стихотворени (гӀалгӀай меттала).

16.00 — Передачай программа. Хаоттам.

16.01 — «ДоттагӀий оазаш».

16.16 — «ЦӀе сийгаш» (гӀалгӀай меттала).

16.31 — 17.00 — ДоттагӀлен концерт.

18.00 — Керда хоамаш.

18.40 — 19.00 — «Советаши вахари» яха радиожурнал.

3 СЕНТЯБРЬ. ШОАТТА

7.40 — «Хьувкъама экзамен йоллийт» (нохчий меттала).

7.55 — 8.00 — Хоамаш. Хаоттам.

8.15 — Республикански газетий обзор.

8.25 — Передачай программа.

8.30 — 8.45 — «ДоттагӀленца ба вай низ» (нохчий меттала).

10.40 — «Обществаи закони» яха радиожурнал (гӀалгӀай меттала).

11.00 — 12.00 — «Камертон». Кагирхошта лаьрхӀа — информационно-музыкальни программа.

12.30 — Сатирически микрофон (нохчий меттала).

12.50 — «Хозрасчета хьалашка» (гӀалгӀай меттала).

13.05 — 13.15 — Реклама.

15.15 — «Перестройка практика»: проблемаши решенеши.

16.00 — 17.00 — «Лехам» (Поиск) яха музыкальни программа.

18.20 — 19.00 — Шун письмоех оттадаь концерт.

4 СЕНТЯБРЬ. КӀИРАНДИ

МЕХКДАЬТТЕИ ГАЗОВИИ ПРОМЫШЛЕННОСТА БОЛХЛОЙ ДИ

7.15 — Республикански газетий обзор.

7.30 — Передачай программа.

7.35 — 7.40 — Хоамаш.

8.15 — 9.00 — ДӀаэца тха моаршал.

11.20 — 12.00 — Мехкдаьттеи газовии промышленноста болхлой Ден хетадаь концерт.

15.15 — 15.30 — «Эффективни къахьегамаи унахцӀена бытаи тӀехьа» яха радиожурнал (нохчий меттала).

16.00 — Литературни Нохч-ГӀалгӀайче.

16.30 — «Къона тӀехье» (нохчий меттала).

16.45 — 17.00 — Дагестана ашараш.

18.00 — 19.00 — Иллеца доттагӀал долчарна лаьрхӀа концерт.

ТХА АДРЕС: 364907. г. Грозный, Маяковске, ул. 92. Телефонаш: редактора — 2-45-57; редактора заместитела — 2-85-07; бехктокхама секретара — 2-84-68; отделий: партийни вахара — 2-53-12, промышленностеи транспортеи — 2-75-81, 2-65-01; юрта боахама — 2-37-84, 2-90-66; культура — 2-64-75, 2-75-78; письмой — 2-85-64; машинописни бюро — 2-89-51; корректорски — 2-89-88.

НАШ АДРЕС: 364907 г. Грозный, ул. Маяковского, 92. Телефоны: редактора — 2-45-57; заместителя редактора — 2-85-07; ответственного секретаря — 2-84-68; отделов: партийной жизни — 2-53-12, 2-54-04; промышленности и транспорта — 2-75-81, 2-65-01; сельского хозяйства — 2-90-66. 2-47-84; культуры — 2-64-75, 2-75-78; писем — 2-85-64; машинописное бюро — 2-89-51; корректорская — 2-89-88.

Газет арадувл шинареи, ереи, шоаттеи деношка

СФ05239. «Грозненский рабочий» издательства типографи, Маяковске, 92. Типография издательства «Грозненский рабочий», ул. Маяковского, 92. Заказ № 2832.